

วารสาร

ประวัติศาสตร์

SSSMMFAAAS

THE THAMMASAT

JOURNAL

OF

HISTORY

RETRACTED

การเมืองของความรุนแรงและวิถีชีวิตในนคร
The Politics of Violence and Urbanism*

เชาวฤทธิ์ เชาว์แสงรัตน์

Chaowarit Chaowsangrat

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำภาควิชา
ประวัติศาสตร์ ปรัชญา และวรรณคดีอังกฤษ
คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

E-mail: m_chaowarit@hotmail.com

* บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของโครงการวิจัย “นโยบายการคืนความเป็นสาธารณะ: ความสำเร็จในการลดปัญหาการใช้ความรุนแรงของเมืองเมะตะยีน ประเทศโคลอมเบีย” ภายใต้ชุดโครงการวิจัย “การช่วงชิงความเป็นสาธารณะในประวัติศาสตร์โลก” (Contesting Publicness in World History) สนับสนุนโดยทุนสนับสนุนการทำวิจัย คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

บทคัดย่อ

เนื้อหาการศึกษาสำคัญในบทความนี้เป็นการวิเคราะห์ความรุนแรงในมิติต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งความรุนแรงที่เกิดขึ้นในเขตเมืองหรือนคร (Urban Violence) ความรุนแรงถือเป็นหัวข้อที่สำคัญอันหนึ่งในวงวิชาการและมีการศึกษาผ่านแนวความคิดต่างๆ ที่หลากหลาย จุดมุ่งหมายหลักของบทความนี้จะเน้นการวิเคราะห์ความรุนแรงในบริบทของการใช้อำนาจ รวมถึงข้อถกเถียงในทางวิชาการและการดำเนินนโยบายที่เกี่ยวข้อง โดยปกติความรุนแรงมักจะถูกมองโดยเฉพาะจากการวิเคราะห์ในเชิงพฤติกรรมว่าเป็นลักษณะเฉพาะหรือนิสัยของแต่ละบุคคล แต่ถ้าศึกษาในเชิงสังคมวิทยาการเมืองเราสามารถวิเคราะห์ว่าบางครั้งไม่จำเป็นต้องเป็นมนุษย์เท่านั้นที่มีความรุนแรง แต่ “พื้นที่” บางแห่งก็มีนัยยะของความรุนแรงแฝงอยู่เช่นเดียวกัน แนวทางความเข้าใจความรุนแรงในลักษณะนี้เองเป็นที่มาของนโยบายการคืนความเป็นสาธารณะในเมืองเมเดยีน ประเทศโคลอมเบียที่มองว่าถึงแม้ความรุนแรงในเมเดยีนจะมีหลากหลายสาเหตุที่มาก็ตาม แต่ด้วยแนวทางการฟื้นฟูเมืองในเชิงกายภาพ ได้กลายเป็นวิถีทางที่สำคัญในการลดปัญหาความรุนแรงที่เกิดขึ้นในเมืองเมเดยีนนี้

คำสำคัญ: ทฤษฎีความรุนแรง, เหยื่อของความรุนแรง, ความรุนแรงในเขตเมือง, ความรุนแรงเชิงเพศสภาพ

Abstract

This article provides the theoretical framing for the discussion on the violence and urbanism in Medellín, drawing on work from geography, urban studies, political science, and regionally specific explorations of violence in Latin American cities. Theories of violence have tended to situate the problem either with the individual, in terms of criminal pathology, or with structural inequality. This paper proposes a more dynamic analysis of violence as a process, with a focus on how violence becomes a means to attain and retain power, and how violence enters into the “common sense” of political and social life. This framework can offer an analysis of how places become violent, how violence is related to urban politics and geography, and, as may be the case in Medellín, how transformations in political processes may address the root causes of violence.

Keywords: Theories of Violence, Subjectivity, Urban Violence, Gender-based Violence

1. บทนำ

จะว่าไปแล้วความรุนแรงนั้นเป็นเรื่องที่พบเห็นได้ทั่วไป ขณะเดียวกันก็มีสาเหตุที่ซับซ้อนและมีความยุ่งยากในการหาทางออก เหตุการณ์หรือสถานการณ์มากมายมหาศาลที่ไม่ว่าจะตั้งใจหรือไม่ก็ตามที่ก่อให้เกิดความเสียหายเป็นผลกระทบตามมาถูกจัดว่าเป็นความรุนแรงทั้งนั้น ไม่ว่าจะเป็นเพราะถูกสั่งให้กระทำการ ป้องกันตัว แก้วแค้น หรือแม้กระทั่งการใช้กำลังเพื่อป้องกันประเทศต่างก็ถูกมองว่าเป็นความรุนแรง ความพยายามที่จะเข้าใจหรือจำแนกความรุนแรงประเภทต่างๆ ให้เห็นชัดเจนหรือกระจ่างนั้นมีปัจจัยหลากหลายที่จะต้องคำนึงไม่ว่าจะเป็นทางด้านสังคม วัฒนธรรม ประวัติความเป็นมา รวมทั้งเศรษฐกิจและการเมืองที่เกี่ยวข้องกับการกระทำนั้นๆ¹ ขณะที่ความรุนแรงในเขตเมืองคือความรุนแรงทุกประเภทไม่ว่าจะเป็นความรุนแรงที่เกี่ยวข้องกับอาชญากรรม กลุ่มผู้มีอิทธิพล ความเห็นต่างทางการเมือง เพศสภาพ เป็นต้น ที่เกิดขึ้นในเขตเมือง ความรุนแรงประเภทนี้ได้รับความสนใจศึกษาเป็นอย่างยิ่งโดยเฉพาะในประเด็นที่ว่า ทำไมในเมืองไม่ว่าจะเป็นในประเทศที่พัฒนาแล้วหรือกำลังพัฒนาก็ตามจึงประสบปัญหาอาชญากรรมความรุนแรงในระดับที่สูงกว่าในชนบทโดยเปรียบเทียบ และมีแนวทางเช่นไรที่จะช่วยกันแก้ไขปัญหานี้ให้บรรเทาเบาบางลง

¹ Carolyn Nordstrom and Antonius C. G. M. Robben, eds., *Fieldwork under Fire: Contemporary Studies of Violence and Survival* (Berkeley, CA & London: University of California Press, 1995).

The Violence Prevention Alliance (VPA) ซึ่งเป็นหน่วยงานหนึ่งขององค์การอนามัยโลก (The World Health Organization) นิยาม “ความรุนแรง” ไว้ดังนี้

“การกระทำที่มีเจตนาที่แสดงออกมาทางร่างกาย การขู่บังคับ การแสดงอำนาจ ต่อตนเอง บุคคลอื่น กลุ่มบุคคล หรือชุมชน เพื่อก่อให้เกิดการบาดเจ็บ การเสียชีวิต ความสะเทือนใจ ความสูญเสีย หรือ การถูกทอดทิ้ง”²

นอกจากนี้ The Violence Prevention Alliance ยังจำแนกประเภทความรุนแรงออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่

- 1) ความรุนแรงที่กระทำต่อตัวเอง (Self-directed Violence) เช่น การทำร้ายร่างกายตัวเอง อัตวินิบาตกรรม
- 2) ความรุนแรงที่กระทำต่อบุคคลอื่น (Interpersonal Violence) อาทิ การทำร้ายร่างกายผู้อื่น การล้วงละเมิดทางเพศ การข่มขู่กรรโชก
- 3) ความรุนแรงในสังคม (Collective Violence) ซึ่งสามารถแบ่งเป็น 3 ประเภทย่อยตามผลประโยชน์ที่เกี่ยวข้อง คือ ความรุนแรงทางสังคม ความรุนแรงทางการเมือง ความรุนแรงทางเศรษฐกิจ

จะเห็นได้ว่าการจำแนกประเภทดังกล่าวข้างต้นสะท้อนให้เห็นถึงความซับซ้อนของปัญหาความรุนแรง องค์การอนามัยโลกอาศัยการจำแนกนี้ในการศึกษาความรุนแรงทั้งในเชิงเศรษฐกิจและระบาดวิทยา

² World Health Organization (WHO), *Definition and Typology of Violence* (n.d.), <http://www.who.int/violenceprevention/approach/definition/en/>, (accessed March 2, 2016).

รวมถึงวิเคราะห์ความรุนแรงในเชิงสังคมวิทยาการเมือง³ หนึ่งถึงแม้คำนิยามและการจำแนกประเภทของความรุนแรงขององค์กรอนามัยโลกจะเป็นที่ยอมรับและใช้กันอย่างแพร่หลาย แต่ก็มีข้อโต้แย้งว่ามีข้อจำกัดอยู่ในบางประการ อาทิ ถ้าผู้กระทำไม่เจตนาหรือไม่ตั้งใจจะถือเป็นความรุนแรงหรือไม่ เช่น ทำปิ่นลั่นไปโดนเพื่อนเสียชีวิต หรือเกณฑ์ข้อจำแนกนี้มุ่งแต่จะศึกษาสาเหตุของความรุนแรงโดยมองที่ตัวผู้กระทำการแต่เพียงอย่างเดียว เป็นต้น

ขณะที่จิตวิทยาความรุนแรงนั้นเน้นการศึกษาความสัมพันธ์ของความก้าวร้าว สิ่งยั่วยุ การรับรู้ การกระตุ้น หรือแรงจูงใจต่างๆ ที่นำไปสู่การใช้ความรุนแรง⁴ อย่างไรก็ตามถึงแม้ว่าแนวทางการศึกษาความรุนแรงเชิงจิตวิทยานี้จะตระหนักดีว่าจำเป็นต้องใช้องค์ความรู้พหุสาขาเข้ามาประกอบในการอธิบาย แต่งานวิจัยหรืองานศึกษาจิตวิทยาความรุนแรงส่วนมากก็ยังมีระเบียบวิธีการศึกษาที่เน้นการทดลองเชิงพฤติกรรมที่เต็มไปด้วยสมมติฐานต่างๆ มากมาย หรือเน้นการวิเคราะห์ข้อมูลตัวเลขเชิงสถิติ ขาดคำอธิบายเชิงโครงสร้างสังคมวิทยาการเมือง

³ Eduardo Moncada, "The Politics of Urban Violence: Challenges for Development in the Global South," *Studies in Comparative International Development* 48, no. 3 (2013): 217-239.; Caroline O.N. Moser and Cathy McIlwaine, *Encounter with Violence in Latin America: Urban Poor Perceptions from Colombia and Guatemala* (London: Routledge, 2004).

⁴ อาทิ C. Nathan DeWall, Craig A. Anderson and Brad J. Bushman, "The General Aggression Model: Theoretical Extensions to Violence," *Psychology of Violence* 1, no. 3 (2011): 245.; Allan Mazur, "Dominance, Violence, and the Neurohormonal Nexus," in *Handbook of Neurosociology*, eds., David D. Franks and Jonathan H. Turner (Netherlands: Springer, 2013), 359-368.

มุ่งเน้นแต่การศึกษาเชิงพฤติกรรมส่วนบุคคล ขาดความเข้าใจในระดับมหภาค⁵ การจะเข้าใจถึงฆาตกรต่อเนื่องที่สังหารเหยื่อนับร้อยศพอย่างทารุณโหดเหี้ยม คำอธิบายแต่เพียงว่าเขาเป็นคนจิตใจไม่ปกติ หรือเป็นสัญชาตญาณดิบของผู้ชายที่ขาดความอบอุ่นในวัยเด็กจากการหย่าร้างของพ่อแม่ โดยละทิ้งบริบททางสังคมหรือปัจจัยทางโครงสร้างอื่นๆ ย่อมไม่สามารถจะสร้างความกระจ่างแจ้งในแรงจูงใจในการฆ่าของเขา รวมถึงมาตรการที่จะป้องกันไม่ให้เกิดเหตุการณ์ในลักษณะดังกล่าวได้อีก ในรายงานเรื่อง *Violence in the City* ของธนาคารโลกที่เผยแพร่ในปี ค.ศ. 2010 ระบุว่า การเคยตกเป็นเหยื่อของการถูกล่วงละเมิดมาก่อน มีส่วนทำให้พวกเขาเหล่านั้นกลายเป็นผู้ล่วงละเมิดเสียเองเมื่อโตขึ้น เพราะประสบการณ์ในอดีตนั้นฝังลึกอยู่ในจิตใต้สำนึกหรือเป็นตรรกะที่พวกเขาต้องการแก้แค้น⁶ คำอธิบายในลักษณะนี้ของธนาคารโลกก่อให้เกิดข้อจำกัดในการที่จะแก้ไขปัญหในระดับนโยบาย เพราะเป็นการอธิบายที่มาของความรุนแรงที่เป็นลักษณะเฉพาะของบุคคลเสียมากกว่า และแทนที่จะเป็นการหาแนวทางการป้องกันการเกิดซ้ำกลับเป็นการส่งเสริมให้ออกบดทลงโทษที่รุนแรงมากขึ้นไปอีก

⁵ Allen Feldman, *Formations of Violence: The Narrative of the Body and Political Terror in Northern Ireland* (Chicago, IL: University of Chicago Press, 1991).

⁶ World Bank, *Violence in the City: Understanding and Supporting Community Responses to Urban Violence* 2010, http://siteresources.worldbank.org/EXTSOCIALDEVELOPMENT/Resources/244362-1164107274725/Violence_in_the_City.pdf, 25. (accessed March 2, 2016).

นอกจากความพยายามในการศึกษาความรุนแรงผ่านปัจจัยส่วนบุคคลแล้ว ประเด็นอื่นๆ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องความยากจน ความเหลื่อมล้ำ ความแตกต่างทางกายภาพของเมือง การพัฒนาเมือง ล้วนมีความเชื่อมโยงที่จะอธิบายว่าโครงสร้างทางเศรษฐกิจและสังคมดังกล่าวส่งผลต่อแรงจูงใจหรือผลกระทบต่อประชาชนในประเด็นเรื่องการใช้กำลังไม่มากก็น้อย⁷ มีแนวโน้มว่าความเหลื่อมล้ำนั้นเป็นต้นเหตุของความรุนแรงมากกว่าปัญหาเรื่องความยากจน ถึงแม้ว่าทั้งสองสาเหตุจะมีความเกี่ยวเนื่องกันค่อนข้างมากก็ตาม เมืองที่มีขนาดใหญ่มักจะมีเหตุการณ์ความรุนแรงมากกว่า แต่ปัจจัยที่ต้องพิจารณาคืออัตราเร่งของการพัฒนา ยิ่งเมืองยิ่งขยายตัวเร็ว Muggah and Savage พบว่าความรุนแรงก็เพิ่มมากขึ้นไปด้วย⁸ อย่างไรก็ตามถึงแม้จากการศึกษาจะพบความสัมพันธ์ของปัจจัยที่กล่าวมาข้างต้นกับการเกิดความรุนแรงโดยเฉพาะในเขตเมือง แต่มาตรการที่จะนำมาใช้เพื่อป้องกันหรือแก้ไขปัญหาความรุนแรงยังเป็นที่ยกเถียงกันไม่รู้จักจบ ความพยายามในการหาหนทางสำเร็จรูปที่สามารถจัดการความรุนแรงในพื้นที่เมืองนั้นไม่สามารถกระทำได้โดยปราศจากการคำนึงถึงบริบทเฉพาะของแต่ละเมืองหรือแต่ละพื้นที่ ขณะเดียวกันก็ต้องระมัดระวังไม่ให้เกิดความรู้สึกไม่ปลอดภัยระหว่างกลุ่ม

⁷ Frank J. Elgar and Nicole Aitken, "Income Inequality, Trust and Homicide in 33 Countries," *The European Journal of Public Health* 21, no. 2 (2011): 241-246.; William Alex Pridemore, "Poverty Matters: A Reassessment of the Inequality-Homicide Relationship in Cross-national Studies," *British Journal of Criminology* 51, no. 5 (2011): 739-772.

⁸ Robert Muggah and Kevin Savage, "Urban Violence and Humanitarian Action: Engaging the Fragile City," *The Journal of Humanitarian Assistance* (2012), <http://sites.tufts.edu/jha/archives/1524> (accessed March 2, 2016).

คนในสังคม ไม่เช่นนั้นคนที่ยากจนหรือได้รับโอกาสน้อยกว่าจะถูกตราหน้าว่าเป็นต้นเหตุของความรุนแรง ส่งผลให้เขาเหล่านั้นยิ่งถูกกีดกันออกไปจากกระบวนการในการแก้ไขปัญหา

แทนที่จะศึกษาผ่านแว่นขยายความรุนแรง Galtung⁹ ได้ใช้แนวความคิดทางสันติภาพและเสนอให้ใช้คำว่า “ความรุนแรงเชิงโครงสร้าง” (structural violence) เพื่อหมายถึงความเสียหายอันเป็นผลมาจากสภาพชีวิตที่เผชิญกับความยากจนและความเหลื่อมล้ำ แตกต่างไปจากความหมายของความรุนแรงของ The WHO โดย Galtung เริ่มต้นที่ว่าสันติภาพ (peace) คือส่วนที่ขาดหายไปเมื่อความรุนแรงเกิดขึ้น ดังนั้นเมื่อสันติภาพเป็นสิ่งที่มนุษย์ทุกคนปรารถนา ความรุนแรงจะเกิดขึ้นเมื่อมนุษยชาติได้รับผลกระทบใดๆ ก็ตามที่ทำให้ทั้งสภาพร่างกายและจิตใจของมนุษย์นั้นถดถอยไปจากสภาพปกติเดิมของเขา¹⁰ การที่คนต้องตายไปเพราะติดเชื้อไวรัสใดๆ ที่มียารักษาแต่เขากลับเข้าไม่ถึงนั้น ถือเป็นความรุนแรงในความหมายของ Galtung¹¹ แนวความคิดเรื่องความรุนแรงเชิงโครงสร้างดังกล่าวเน้นย้ำว่าความอดอยากยากแค้น หรือการไม่ได้รับการปฏิบัติตามที่ธรรมดาสามัญควรจะได้รับถือว่าเป็นความรุนแรง ความรุนแรงเชิงโครงสร้างยังสะท้อนถึงพฤติกรรมของสังคมที่มีต่อความรุนแรง ดังคำกล่าวของ Galtung ที่ว่าเมื่อสามีหนึ่งคนทำร้ายภรรยาของเขาแน่นอนว่านี่คือความรุนแรงในครอบครัว แต่ถ้าสังคมเพิกเฉยหรือปล่อยให้สามีหนึ่งล้านคนทำร้ายภรรยาของพวกเขา สังคมนั้น

⁹ Johan Galtung, “Violence, Peace, and Peace Research,” *Journal of Peace Research* 6, no. 3 (1969): 167-191.

¹⁰ Ibid., 168.

¹¹ Ibid., 169.

เกิดความรุนแรงเชิงโครงสร้าง¹²

ปัจจัยเชิงโครงสร้างต่างๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการเกิดความรุนแรงไม่ว่าจะเป็นความเหลื่อมล้ำ ความไม่เป็นธรรมต่างๆ แต่เพียงอย่างเดียว ไม่สามารถที่จะอธิบายความรุนแรงได้อย่างกระจ่างชัดถ้าขาดการคำนึงถึงบริบททางสังคม Tilly¹³ อธิบายว่าความรุนแรงในสังคม (collective violence) เกี่ยวข้องกับความสูญเสียที่มีผู้กระทำการอย่างน้อย 2 คนขึ้นไปที่ร่วมมือกัน ความร่วมมือนี้อาจไม่ได้เตรียมการกันมาก่อนหรือได้รับคำสั่งมาจากบุคคลอื่น แต่อาจจะเป็นว่าการใช้ความรุนแรงเป็นทางเลือกขั้นสุดท้ายที่จำเป็นที่สุดของความร่วมมือในขณะนั้นก็ไม่ได้โดยคำนึงสถานการณ์แวดล้อมต่างๆ รวมทั้งอัตลักษณ์ส่วนบุคคลที่บ่งว่าใครจะเป็นเหยื่อและใครเป็นผู้ลงมือกระทำการความรุนแรงนั้น¹⁴ แนวความคิดเรื่องความรุนแรงในสังคมของ Tilly นี้สะท้อนความสัมพันธ์ของคนในสังคม ไม่ว่าจะในทางประวัติศาสตร์ เศรษฐกิจ สังคม และการเมือง สังคมที่มีผู้ชายเป็นใหญ่ ยึดในเกียรติและศักดิ์ศรี ยอมหักแต่ไม่ยอมงอ มีแนวโน้มที่ความรุนแรงจะเกิดขึ้นได้ง่าย อาทิ สงครามฆ่าล้างเผ่าพันธุ์สะท้อนแนวความคิดของผู้กระทำว่าตัวเองมีความเหนือกว่าเหยื่อ อาจจะเป็นทางด้านชาติพันธุ์ดังในเหตุการณ์ Holocaust หรือความเป็นอารยะ ในกรณีการตกเป็นอาณานิคมของ

¹² Ibid., 171.

¹³ Charles Tilly, *The Politics of Collective Violence* (Cambridge, UK: Cambridge University Press, 2003).

¹⁴ Vivienne Jabri, *Discourses on Violence: Conflict Analysis Reconsidered* และ Zahra Tirzo, *Domestic Violence in Iran: Women, Marriage and Islam* (New York: Routledge, 2013).

ดินแดนต่างๆ ในลาตินอเมริกาในคริสต์ศตวรรษที่ 15 และ 16 เป็นต้น¹⁵

ดังนั้นการเข้าใจถึงบริบทต่างๆ ของสังคมรวมทั้งความเข้าใจถึงปัญหาความรุนแรงในพื้นที่ส่วนบุคคล อาทิ ในบ้านซึ่งเป็นสถานที่บ่มเพาะพฤติกรรมกรเรียนรู้อาจเป็นสิ่งจำเป็นในการศึกษาเรื่องความรุนแรง ความรุนแรงประเภทต่างๆ มีความเกี่ยวเนื่องเชื่อมโยงกัน¹⁶ ไม่ควรจะถูกมองว่าเป็นปัญหาส่วนตัวหรือส่วนบุคคล หรือเป็นเรื่องที่อยู่อย่างโดดๆ¹⁷ แนวทางศึกษาความรุนแรงโดยมุมมองที่หลากหลายนี้แตกต่างเป็นอย่างยิ่งกับแนวคิดที่ว่าบางสังคมมีวัฒนธรรมการใช้ความรุนแรง (culture of violence) เป็นมาตั้งแต่อดีตแล้ว Pécaut¹⁸ ชี้ว่าการศึกษาใดๆ ก็ตามที่จะระบุว่าวัฒนธรรมนำไปสู่ความรุนแรงนั้นนอกจากเป็นการศึกษาที่ตื้นเขิน ยังอาจก่อให้เกิดชอธรรมกับแนวคิดการแสวงหาอาณานิคมที่มักจะป้ายสีคนพื้นเมืองว่ามีความป่าเถื่อนดุร้าย และเท่ากับสิ้นสุดการแสวงหาทางออกจากความรุนแรง เพราะเชื่อว่าความรุนแรงที่เกิดขึ้นเป็นเรื่องธรรมดาสามัญของคนในสังคมวัฒนธรรม

¹⁵ Michael Taussig, "Culture of Terror-Space of Death: Roger Casement's Putumayo Report and the Explanation of Torture," *Comparative Studies of Society and History* 26, no. 3 (1984): 467-497.

¹⁶ Caroline O. Moser, "Urban Violence and Insecurity: An Introductory Roadmap," *Environment and Urbanisation* 16, no. 2 (2004): 6.

¹⁷ Jenny Pearce, "Bringing Violence 'back home': Gender Socialisation and the Transmission of Violence through Time and Space," in *Global Civil Society 2006/7*, eds. Helmut Anheier, Mary Kaldor, and Marlies Glasius (London: Sage, 2006), 42-61.

¹⁸ Daniel Pécaut, "From the Banality of Violence to Real Terror: The Case of Colombia."

นั้นๆ อย่างไรก็ตามการวิเคราะห์ความรุนแรงก็ต้องอาศัยบริบททางวัฒนธรรมเป็นส่วนประกอบ¹⁹ วัฒนธรรมสะท้อนความสัมพันธ์ของคนในสังคม ทำให้เห็นถึงระเบียบแบบแผนที่สังคมต่างๆ ยึดถือเป็นจารีตปฏิบัติ และสามารถเข้าใจถึงความรุนแรงที่ปรากฏขึ้นในสังคมนั้นๆ ว่า สังคมมีปฏิกิริยาเช่นไรกับความรุนแรงดังกล่าว²⁰

การศึกษาเรื่องความรุนแรงไม่ได้จำกัดเฉพาะผู้กระทำกับเหยื่อเท่านั้น แต่ยังรวมไปถึงผู้ที่เกี่ยวข้องไม่ว่าจะเป็นคนกลางในการเจรจา หรือผู้มีส่วนร่วมในการหาทางออกหลีกเลี่ยงการใช้ความรุนแรงนั้น การศึกษาในลักษณะนี้ทำให้สามารถเข้าใจว่าเพราะเหตุใดความรุนแรงจึงถูกนำมาใช้เพื่อแก้ไขปัญหาคือความสัมพันธ์ของคนในสังคม โดยไม่ได้จำกัดอยู่ที่แรงจูงใจของผู้กระทำการแต่เพียงอย่างเดียว แต่ยังคงคำนึงถึงบริบทความเกี่ยวข้องของบุคคลต่างๆ ที่อยู่รายรอบซึ่งมีสถานภาพและอำนาจในสังคมที่แตกต่างกันไป²¹ Jabri เสนอว่ายากเว้นคนที่ต่อต้านความรุนแรงทุกรูปแบบ สำหรับคนโดยทั่วไปแล้ว บางครั้งก็คิดว่าความรุนแรงคือทางออกที่เหมาะสมที่สุด เช่น การใช้กำลังป้องกันตนเอง สงครามต่อต้านการก่อการร้าย การดำรงอยู่ของโทษประหารชีวิต หรือแม้กระทั่งการใช้ไม้เรียวกับนักเรียน จะเห็นได้ว่าการยอมรับในการใช้

¹⁹ Johan Galtung, "Cultural Violence," *Journal of Peace Research* 27, no. 3 (1990): 291-305.; Ronaldo Munck, "Introduction: Deconstructive Violence: Power, Force, and Social Transformation," *Latin American Perspectives* 35, no. 5 (2008): 3-19.

²⁰ Carolyn Nordstrom and Antonius C. G. M. Robben, eds. *Fieldwork under Fire: Contemporary Studies of Violence and Survival*.

²¹ Vivienne Jabri, *Discourses on Violence: Conflict Analysis Reconsidered*.

ความรุนแรงเหล่านี้ขึ้นอยู่กัับวัฒนธรรม สถานภาพ หรือเป็นการตอบสนองต่อการกระทำที่เกิดขึ้นก่อน เช่น คำอธิบายที่ว่า การที่ครูตีนักเรียน เพราะต้องการให้เด็กได้มีระเบียบวินัย หรือการที่พวกคนร่ำรวยต้องจ้างกองกำลังกัึ่งทหารไว้ป้องกันตัวเองจากกบัฏฝ่ายซ้ายในเมือง เมะเดย์นก็ เป็นสิ่งที่ชอบธรรมในมุมมองของคณรวยเหล่านั้น เพราะในเมื่อรัฐไม่สามารถคั้มครองพวกเขาได้ เขาก็จำเป็นต้องมีกองกำลังกัึ่งทหารดังกล่าว แม้แต่การที่สหรัฐอเมริกาทำสงครามใจเมตติริกก็อ้างเหตุผลว่า เพื่อเป็นการตอบโต้การที่อิรักมีความเกี่ยวขัองกับการใจเมตติสหรัฐอเมริกาในเหตุการณ์ 9/11

ดังนั้นการจะเข้าใจเรื่องความรุนแรงยังต้องคำนึงถึงแนวความคิดเรื่องอัตลักษณ์ (identity) ความเชื่อถือ (trust) และความศรัทธา (worth) ของคนในสังคมนั้นๆ ซึ่งฝังรากลึกอยู่ในประวัติศาสตร์ สังคม เศรษฐกิจ และการเมืองของแต่ละพื้นที่ ขณะเดียวกันแนวทางการทำความเข้าใจในปัญหาความรุนแรงดังที่กล่าวไปข้างต้น แตกต่างไปจากแนวความคิดที่ว่าความรุนแรงเป็นผลจากการที่สังคมขาดระเบียบ ซึ่งสะท้อนให้เห็นจากแนวความคิดของนักปรัชญาทางการเมืองสายสัญญาประชาคม (social contract) อาทิ Thomas Hobbes ที่มองว่า โดยธรรมชาติการต่อสู้ป้องกันตัวเพื่อเอาชีวิตรอดจากสิ่งใดก็ตามในโลก เป็นสิทธิ์และความจำเป็นตามธรรมชาติของมนุษย์ ดังนั้นจะต้องมีรูปแบบการปกครองหรือระเบียบกติกาสถาปนาที่สามารถทำให้มนุษย์ทุกคนอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข โดยไม่แสดงออกซึ่งลักษณะตามธรรมชาติของมนุษย์ซึ่งแฝงไว้ด้วยความรุนแรงนั้น หรืออีกนัยยะหนึ่งก็คือความรุนแรงเกิดขึ้นได้ในสังคมเพราะขาดระเบียบในการควบคุมมนุษย์ ซึ่งแตกต่างไปจากแนวทางความเข้าใจที่ว่าความรุนแรงนั้นสามารถเจรจาไกล่เกลี่ย

โดยอาศัยกติกาหรือระเบียบแบบแผน ประเพณีปฏิบัติของสังคม ความรุนแรงนั้นดำรงอยู่ในสังคมเศรษฐกิจการเมืองของมนุษย์ ดังนั้นความรุนแรงถือเป็นส่วนหนึ่งของระเบียบของสังคม ไม่ใช่เป็นเพราะสังคมขาดระเบียบ²² ยิ่งไปกว่านั้นความรุนแรงอาจเป็นปัจจัยหรือเครื่องมือสำคัญในการดำรงอยู่ของระบบวรรณะ อัตลักษณ์ หรือมาตรฐานของสังคมต่างๆ ที่เป็นฐานรากของความรุนแรงได้เช่นเดียวกัน สำหรับ Tilly²³ แล้วความรุนแรงจะดำเนินต่อไปได้เพราะมีสาเหตุที่ทำให้ความรุนแรงนั้นดำเนินต่อไป ความรุนแรงมีบทบาทที่ทำให้กระบวนการทางการเมืองไม่สิ้นสุด แตกต่างไปจากแนวความคิดที่ว่าเพราะไม่มีกระบวนการยับยั้งหรือไม่มีระเบียบที่ทำให้เกิดความรุนแรงขึ้น²⁴ ดังนั้นการศึกษาเรื่องความรุนแรงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องทำความเข้าใจเรื่องอำนาจ (power) ควบคู่กันไปด้วย

2. ความรุนแรงกับอำนาจ

ข้อถกเถียงในประเด็นความรุนแรงกับอำนาจนั้นมีตั้งแต่ระดับสากล เช่น สงครามนิวเคลียร์ระหว่างชาติมหาอำนาจจนกระทั่งในประเด็นการใช้กำลังของคนในครอบครัว ความรุนแรงกับอำนาจนั้นเป็นที่เข้าใจโดยทั่วไปว่ามีความเกี่ยวเนื่องกันในหลากหลายมิติ อาทิ

²² Vivienne Jabri, *Discourses on Violence: Conflict Analysis Reconsidered*.

²³ Charles Tilly, *The Politics of Collective Violence*.

²⁴ Vivienne Jabri, *Discourses on Violence: Conflict Analysis Reconsidered*.

ในวาทะสำคัญของประธานเหมา (Mao Zedong) แห่งสาธารณรัฐประชาชนจีนที่กล่าวไว้ว่า “อำนาจรัฐเกิดจากกระบอบปืน” แต่นักวิชาการคนสำคัญที่มีชื่อเสียงในการศึกษาเรื่องความรุนแรง Hannah Arendt กลับเสนอว่าความรุนแรงเป็นข้อขัดแย้งกับอำนาจ ดังคำกล่าวของเธอที่ว่า “where the one rules absolutely, the other is absent”²⁵ ความแตกต่างของความรุนแรงกับอำนาจในมุมมองของ Arendt นั้น เธอให้นิยามว่า อำนาจเป็นฉันทามติของการไม่ต้องการความรุนแรง ความรุนแรงที่เกิดขึ้นเป็นปรากฏการณ์ที่ฉับพลันโดยคำสั่งที่มีประสิทธิภาพ (effective command) ความรุนแรงเกิดขึ้นเมื่ออำนาจอยู่ในสภาวะที่ล่อแหลมพลีชีพลง ผลให้อำนาจต้องดับสลายไปในที่สุด เนื่องจากความรุนแรงค่อยๆ บ่อนทำลายฉันทามติที่ชอบธรรมของอำนาจนั้น²⁶

คำอธิบายในประเด็นเรื่องความรุนแรงกับอำนาจของ Arendt ดังกล่าวข้างต้น เป็นการท้าทายแนวความคิดเรื่องอำนาจรัฐ (state power) ของแนวคิดเสรีนิยมที่มีมานานหลายศตวรรษซึ่งอธิบายว่าความชอบธรรมของรัฐนั้นได้มาจากการใช้กำลังบังคับซึ่ง Thomas Hobbes มองว่านำไปสู่ความสันติสุขของประชาชนโดยการให้มีกฎหมายออกมาบังคับใช้ เป็นสัญญาประชาคมระหว่างผู้ปกครองกับประชาชน Max Weber ยังได้กล่าวไว้ว่ารัฐจะต้องผูกขาดความชอบธรรมในการใช้กำลังบังคับในพื้นที่การปกครองของตนเอง²⁷ และปราบปรามความป่าเถื่อน

²⁵ Hannah Arendt, *On Violence* (Boston, MA: Houghton Mifflin Harcourt, 1970), 56.

²⁶ Ibid.

²⁷ David Campbell and Michael Dillon, eds., *The political Subject of Violence* (Manchester, UK: Manchester University Press, 1993), 141.

ไร้ข้อแปงของประชาชนที่ลุกขึ้นมาใช้อำนาจหรือความรุนแรงต่อต้านรัฐ ด้วยเหตุนี้ตามหลักสัญญาประชาคม ความรุนแรงถือเป็นความล้มเหลวของกติกาของสังคม ดังนั้นถือเป็นความชอบธรรมของรัฐในการลดทอนความรุนแรงและความไร้ระเบียบดังกล่าวโดยการใช้กำลังปราบปราม

ความเข้าใจที่ว่าความรุนแรงถือเป็นความล้มเหลวของกติกาของสังคมดังกล่าวนำไปสู่การอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างความเหลื่อมล้ำ การถูกเพิกเฉยทอดทิ้ง และความรุนแรงว่าเป็นความล้มเหลวของอำนาจรัฐในการดูแลทุกข์สุขของประชาชน ถ้าเมื่อใดก็ตามรัฐไม่สามารถดำรงอยู่แต่เพียงผู้เดียวซึ่งความชอบธรรมในการใช้กำลังเพื่อดูแลประชาชนแล้ว วงจรของความรุนแรงก็จะปรากฏขึ้นโดยที่การแสดงออกซึ่งความรุนแรงได้รับการยอมรับไม่ว่าจะเป็นในรูปแบบของการโต้กลับของปัญหาที่ได้กล่าวมาข้างต้น หรือแม้กระทั่งในรูปแบบของการป้องกันตนเองก็ตาม ความรุนแรงที่ปราศจากความชอบธรรมเหล่านี้สามารถเป็นเชื้อปะทุให้เกิดความรุนแรงอื่นๆ ตามมา จากคำอธิบายดังกล่าว รัฐมีความจำเป็นที่จะต้องผูกขาดการใช้ความรุนแรงเพื่อรักษากติกาของสังคมและทำหน้าที่เป็นผู้คุ้มครองดูแลความปลอดภัยให้กับประชาชนของตนเอง

ความแตกต่างในการอธิบายความรุนแรงกับอำนาจของ Arendt และนักคิดสำนักสัญญาประชาคม แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการศึกษาเรื่องความรุนแรงและสะท้อนความเข้าใจที่แตกต่างกันในประเด็นดังกล่าวไม่ว่าจะเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือประชาชนก็ตาม อย่างไรก็ตาม แนวความคิดในการวิเคราะห์ที่แบ่งแยกจากกันโดยเด็ดขาดไม่ว่าจะเป็นในประเด็นเรื่องอำนาจ ความรุนแรง ความปลอดภัย หรือความชอบธรรมไม่สามารถที่จะใช้วิเคราะห์ในโลกของความเป็นจริงที่มีความสลับ

ซับซ้อน ความรุนแรงกับอำนาจเกิดขึ้นในสถานการณ์ที่หลากหลาย และแตกต่าง แนวความคิดเรื่องที่มาของอำนาจรัฐตามแนวทางสัญญาประชาคมอาจจะต้องได้รับการศึกษาและวิพากษ์ใหม่²⁸ ถ้าต้องการจะทำความเข้าใจในบริบทของสังคมการเมืองในคริสต์ศตวรรษที่ 21 ซึ่งรัฐบางรัฐอาจจะมีอำนาจน้อยกว่าบริษัทเอกชนข้ามชาติอาทิ Microsoft หรือ Apple และความขัดแย้งทางการเมืองก้าวข้ามผ่านพรมแดนความเป็นรัฐชาติ อาทิ ในกรณีของ ISIS เป็นต้น

การอ้างถึงความชอบธรรมในการใช้ความรุนแรงกลายเป็นหมุดหมายที่สำคัญโดยเฉพาะในการทำสงครามในยุคปัจจุบัน ที่ถือเป็นยุคที่ 4 ของการทำสงคราม (The Fourth Generation Wars)²⁹ แต่จากความไม่ชัดเจนของคู่ขัดแย้ง การให้ความชอบธรรมกับรัฐเสมอไปในความขัดแย้งกับองค์กรที่ไม่ใช่รัฐอาจเป็นข้อสรุปที่ไม่ถูกต้องเสมอไปในสมัยปัจจุบัน³⁰ มีความขัดแย้งเป็นจำนวนมากในปัจจุบันที่ความชอบธรรมของรัฐถูกตั้งคำถาม และมีอีกหลายกรณีที่รัฐให้ความร่วมมือกับองค์กรที่ไม่ใช่รัฐ อาทิ กรณีของกองกำลังกึ่งทหารในโคลอมเบียในคริสต์ทศวรรษที่ 1970 ซึ่งมีการละเมิดสิทธิมนุษยชนอย่างกว้างขวาง

²⁸ Nancy Fraser, "Hannah Arendt in the 21st Century," *Contemporary Political Theory* 3, no. 3 (2004): 253-261.

²⁹ คำว่ายุคที่ 4 ของสงครามถูกนำมาใช้ครั้งแรกในช่วงปลายคริสต์ทศวรรษที่ 1980 ที่เกิดความไม่ชัดเจนของคู่ขัดแย้งในสงครามสมัยใหม่นี้ไม่ว่าจะเป็นระหว่างรัฐกับองค์กรที่ไม่ใช่รัฐ หรือระหว่างกองทัพกับประชาชน. กรุณาดู William S. Lind, "Understanding Fourth Generation War," *Military Review* 84, no. 5 (2004): 12-16.

³⁰ Gareth A. Jones and Dennis Rodgers, eds., *Youth Violence in Latin America: Gangs and Juvenile Justice in Perspective* (New York: Palgrave Macmillan, 2009).

ดังนั้นไม่จำเป็นเสมอไปที่รัฐสมัยใหม่จะผูกขาดการใช้ความรุนแรง หรือในอีกนัยยะหนึ่งการผูกขาดความรุนแรงโดยรัฐจะต้องได้รับการยอมรับ แต่ทว่าในประวัติศาสตร์ของการพัฒนาประชาธิปไตยมักมีความรุนแรงเกิดขึ้นอยู่เสมอ³¹ ความชอบธรรมของรัฐที่มีรากฐานมาจากการใช้ความรุนแรงในอดีตและมีแนวโน้มในการเอื้อผลประโยชน์ให้กับคนชั้นสูงมากกว่าประชาชนโดยทั่วไปกลายเป็นจุดกำเนิดของความขัดแย้งหลายแห่งทั่วโลก ในมุมมองของทฤษฎีสัญญาประชาคมวิกฤตความชอบธรรมของรัฐหรือการที่รัฐไม่สามารถคุ้มครองความปลอดภัยให้กับประชาชน รวมทั้งผูกขาดการใช้ความรุนแรง เป็นผลมาจากการขาดแคลนทรัพยากรของรัฐในการที่จะดำรงความเป็นรัฐเอาไว้ได้

การดำรงอยู่ของความรุนแรงในบางครั้ง อาจก่อให้เกิดผลประโยชน์ทางการเมืองหรือผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจก็เป็นได้³² ความเข้าใจดังกล่าวมีส่วนสำคัญในการอธิบายการดำรงอยู่เป็นเวลานานของความขัดแย้งในบางพื้นที่ รวมทั้งประเด็นเรื่องที่มาและการรักษาไว้ซึ่งอำนาจของคูกรณี³³ อาทิเช่น ผลประโยชน์ของการค้าอาวุธข้ามชาติ หรือการหลั่งไหลของเงินช่วยเหลือของรัฐบาลอเมริกันให้กับกองทัพของรัฐบาลต่างๆ ในลาตินอเมริกาเพื่อต่อสู้กับการก่อการร้ายในภูมิภาค³⁴

³¹ Leah Anne Carroll, *Violent Democratization: Social Movements, Elites, and Politics in Colombia's Rural War Zone, 1984-2008* และ Charles Tilly, *The Politics of Collective Violence*.

³² Charles Tilly, *The Politics of Collective Violence*.

³³ Gareth A. Jones and Dennis Rodgers, eds., *Youth Violence in Latin America: Gangs and Juvenile Justice in Perspective*.

³⁴ Stephan Graham, *Cities under Siege: The New Military Urbanism* (London, UK: Verso, 2011).

โดยเฉพาะถ้าความรุนแรงก่อให้เกิดผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ แรงจูงใจในการดำรงอยู่ของความขัดแย้งยังมีเพิ่มมากขึ้น ดังจะเห็นได้จากเสียงวิพากษ์ต่อรัฐบาลอเมริกันก่อนนโยบายการปราบปรามยาเสพติดไม่ว่าจะเป็นในโคลอมเบียหรือเม็กซิโก³⁵

ทฤษฎีทางการเมืองว่าด้วยความรุนแรงนั้นเน้นการศึกษาในประเด็นของความรุนแรงของรัฐ (state violence) และความรุนแรงของการปฏิวัติ (revolutionary violence) เป็นหลัก ขณะที่ความรุนแรงที่เกิดขึ้นในชุมชน ในครอบครัว หรือตามท้องถนนไม่ได้รับความสนใจศึกษาในทางการเมืองหรืออำนาจที่เกี่ยวข้องในการเกิดเหตุการณ์ดังกล่าว ตามที่ได้กล่าวไปข้างต้นว่าการใช้ความรุนแรงเกิดขึ้นเมื่อผู้กระทำตัดสินใจในขณะนั้นว่าการใช้ความรุนแรงนั้นเป็นสิ่งที่เหมาะสมกับสถานการณ์และปัจจัยต่างๆ มากที่สุด³⁶ ความรุนแรงเกิดขึ้นเมื่อใครสักคนก็ตามคิดว่าด้วยสถานภาพของเขา ทำให้เขานั้นมีอำนาจโดยชอบธรรมในขณะนั้นที่จะใช้ความรุนแรงในการที่จะละเมิดผู้อื่นได้

ความขัดแย้งจำนวนไม่น้อยมีสาเหตุมาจากความแตกต่างในอัตลักษณ์³⁷ ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นไม่ว่าจะในไอร์แลนด์เหนือหรือตะวันออกกลางที่แม้ว่าจะมีสาเหตุเริ่มต้นมาจากการไม่ลงรอยกันในการจัดสรรทรัพยากรหรือความบาดหมางทางการเมือง ต่างก็มีความ

³⁵ Loïc Wacquant, *Punishing the Poor: The Neoliberal Government of Social Insecurity* (Durham, NC: Duke University Press, 2009).

³⁶ Vivienne Jabri, *Discourses on Violence: Conflict Analysis Reconsidered*.

³⁷ Amartya Sen, *Identity and violence: The Illusion of Destiny* (London, UK: Penguin Books, 2007).

แตกต่างของอัตลักษณ์เป็นเชื้อโหมกระหน่ำความขัดแย้งให้ลุกลามเพิ่มมากขึ้น ความขัดแย้งบางครั้งเองก็เป็นชนวนให้เกิดความแตกต่างของอัตลักษณ์ ผู้มีอำนาจมองอัตลักษณ์ของตัวเองในสถานะที่เหนือกว่าผู้อื่นซึ่งอาจจะเป็นคนพื้นเมือง คนผิวดำ ชนกลุ่มน้อย หรือผู้ที่นับถือศาสนาอื่น อัตลักษณ์ที่เหนือกว่ากลายเป็นที่มาของการอ้างอำนาจในการครอบงำและบังคับให้ผู้อื่นต้องกระทำหรือปฏิบัติตามถูกเรียกว่า “ความรุนแรงเชิงสัญลักษณ์” (symbolic violence)³⁸

วาทกรรมที่ว่าด้วยความเป็นผู้นำรวมถึงบุคคลที่ได้รับการยอมรับถึงอำนาจการเป็นผู้ปกครองกลายเป็นผู้สร้างและบังคับใช้ความคิดว่าด้วยอำนาจในสังคม³⁹ Munck ซึ่ให้เห็นว่าไม่เพียงแต่มนุษย์เป็นผู้ก่อสงคราม แต่สงครามก็ก่อให้เกิดความเป็นมนุษย์ได้ กล่าวคือบทบาทความเป็นชายของนักรบก่อให้เกิดรูปแบบพฤติกรรมที่ “เหมาะสม” ของผู้ชายในสังคมไม่ว่าจะเป็นในฐานะของผู้คุ้มครองจากอันตราย ผู้กำหนดชะตากรรมทางเศรษฐกิจ⁴⁰ ผู้ประสานผลประโยชน์⁴¹ หรือแม้กระทั่ง

³⁸ Pierre Bourdieu, *Language and Symbolic Power* (Cambridge, UK: Polity Press, 1991).

³⁹ Ronaldo Munck, “Introduction: Deconstructive Violence: Power, Force, and Social Transformation,”: 8.

⁴⁰ Kate Maclean, “Gender, Risk and the Wall Street Alpha Male,” *Journal of Gender Studies* (2015), <http://dx.doi.org/10.1080/09589236.2014.990425> (accessed March 22, 2016).

⁴¹ Maria O'Reilly, “Muscular interventionism: Gender, power and liberal peacebuilding in post-conflict Bosnia-Herzegovina,” *International Feminist Journal of Politics* 14, no. 4 (2012): 529-548.

ผู้พิทักษ์สิ่งแวดล้อม⁴² วัฒนธรรมของการให้อำนาจสูงสุดแก่ผู้นำของครอบครัวในการบังคับให้สมาชิกอื่นต้องปฏิบัติตาม อาจเป็นสาเหตุของความรุนแรงในครอบครัว⁴³ การยึดมั่นในเกียรติยศหรือศักดิ์ศรีอาจนำมาซึ่งการใช้ความรุนแรงเป็นบทลงโทษ ดังที่เกิดขึ้นในสังคมชาวเคิร์ดซึ่งอยู่ทางตอนเหนือของอิรัก⁴⁴ ถึงแม้ว่าความรุนแรงอันเนื่องมาจากเพศสภาพจะไม่เกิดขึ้นหรือเป็นที่เปิดเผยต่อสาธารณชนในวงกว้างก็ตาม แต่การจะเข้าใจถึงความรุนแรงดังกล่าวได้จะต้องคำนึงถึงบริบทของความรุนแรงที่เกิดขึ้นในสังคม รวมถึงความเข้าใจในบทบาทของครอบครัวที่มีส่วนสำคัญในการบ่มเพาะอัตลักษณ์ บทบาทและหน้าที่ของสมาชิก อาจช่วยสร้างความกระจ่างในความสัมพันธ์ระหว่างความรุนแรงกับอำนาจไม่มากนัก⁴⁵

⁴² Robert W. Connell, "A Whole New World: Remaking Masculinity in the Context of the Environmental Movement," *Gender & Society* 4, no. 4 (1990): 452-478.

⁴³ Sylvia Chant, "Researching Gender, Families and Households in Latin America: From the 20th into the 21st Century," *Bulletin of Latin American Research* 21, no. 4 (2002): 545-575.

⁴⁴ Aisha K. Gill, Nazand Begikhani, and Gill Hague, "'Honour'-based Violence in Kurdish Communities," *Women's Studies International Forum* 35, no. 2 (March-April 2012): 75-85.

⁴⁵ Cynthia Cockburn, "Gender Relations as Causal in Militarization and War: A Feminist Standpoint," *International Feminist Journal of Politics* 12, no. 2 (2010): 139-157.

3. ความรุนแรงกับเมือง

ดังที่ได้กล่าวไปก่อนหน้านี้ เราไม่สามารถจะเข้าใจมิติต่างๆ ของความรุนแรงได้ถ้าปราศจากความรู้ในเรื่องของอำนาจ อำนาจเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เกิดความรุนแรง อำนาจเป็นเครื่องบ่งชี้ในสังคมว่าใครที่สามารถจะใช้ความรุนแรงได้และใช้กับใคร การต่อสู้เพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจระหว่างรัฐ กองกำลังกบฏฝ่ายซ้าย และกองกำลังกึ่งทหารก็คือความขัดแย้งในการช่วงชิงความชอบธรรมในการใช้อำนาจบังคับให้สังคมยอมเชื่อฟังและปฏิบัติตามโดยมีเมืองหรือนคร (city) เป็นขอบเขตที่กำหนดพื้นที่ของการต่อสู้นี้ ภูมิทัศน์ของเมืองซึ่งประกอบไปด้วยโครงสร้างพื้นฐานต่างๆ การออกแบบ และสถาปัตยกรรมสามารถสะท้อนพลังอำนาจของการต่อสู้และเปลี่ยนแปลงผ่านของอำนาจ⁴⁶ ความรุนแรงเชิงโครงสร้างมีที่มาจากส่วนหนึ่งจากการที่ความเจริญหรือการพัฒนาไปกระจุกอยู่แต่เพียงบางพื้นที่ หรือแม้แต่กระทั่งในระยะเวลาที่เมืองกำลังพัฒนา การเปลี่ยนแปลงผ่านของอำนาจ อัตลักษณ์ หรือบทบาทของผู้คนในเมืองอาจนำไปสู่ความขัดแย้งที่บ้านปลายจนกลายเป็นการใช้กำลัง

การศึกษาเรื่องความรุนแรงทั้งที่เป็นส่วนบุคคลหรือในเชิงโครงสร้างในยามที่ปราศจากศึกสงคราม ปราศจากการรบ ส่วนใหญ่เป็นการมองภาพความรุนแรงที่เกิดขึ้นในเขตเมืองโดยเฉพาะอย่างยิ่งในคริสต์ศตวรรษที่ 20 ที่เกิดการพัฒนาเมืองอย่างเร่งรีบขณะเดียวกันปัญหาอาชญากรรมต่างๆ ก็เพิ่มตามไปด้วย ความรุนแรงที่เกิดขึ้นใน

⁴⁶ Stephan Graham, *Cities under Siege: The New Military Urbanism*. และ Eyal Weizman, *Hollow Land: Israel's Architecture of Occupation* (New York: Verso, 2012).

แต่ละเมืองนั้น ถึงแม้จะมีความหลากหลายทั้งในสาเหตุและรูปแบบ อาทิตปัญหาอาชญากรรมที่เกิดขึ้นในเมืองใหญ่ๆ ในสหรัฐอเมริกา มักเกี่ยวเนื่องกับปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ⁴⁷ ขณะที่ความรุนแรงที่เกิดขึ้นใน เม็กซิโกพัวพันกับแก๊งค้ายาเสพติด แต่ก็มีจุดร่วมบางประการที่สามารถ เป็นดัชนีชี้วัดความรุนแรงได้ อาทิความเหลื่อมล้ำ การถูกเพิกเฉยไม่ใส่ใจ พัฒนา⁴⁸ ดังนั้น Robison⁴⁹ เสนอว่าการศึกษารื่องความรุนแรงใน เมืองควรระมัดระวังในการหยิบยกรูปแบบของความรุนแรงในเมืองใด เมืองหนึ่งเป็นบรรทัดฐานในการพิจารณาเปรียบเทียบ โดยไม่คำนึงถึง บริบทความแตกต่างของเมืองที่นำมาศึกษา

งานศึกษาเรื่องความรุนแรงในเขตเมืองส่วนใหญ่ใช้แนวทาง สัญญาประชาคมเป็นกรอบในการวิเคราะห์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วง ของการเปลี่ยนผ่านที่ความรุนแรงเกิดขึ้นเนื่องจากเกิดสัญญาภาคของ อำนาจรวมทั้งรัฐไม่สามารถที่จะผูกขาดการใช้กำลังเอาไว้ได้ แต่อย่างไร ก็ตามกรอบการวิเคราะห์ดังกล่าวถูกมองว่าขาดมุมมองทางด้าน ประวัติศาสตร์ความเป็นมาของเมือง รวมทั้งในประเด็นที่ว่าความรุนแรง อาจเป็นสิ่งที่ต่อเนื่องของโครงสร้างอำนาจที่มีอยู่มาก่อนการเปลี่ยนผ่าน นั้น ดังนั้นการเริ่มต้นศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่างๆ ที่อธิบาย ถึงความแออัดของเมือง อัตราการจ้างงาน รวมทั้งกิจกรรมทางเศรษฐกิจ

⁴⁷ Loïc Wacquant, *Punishing the Poor: The Neoliberal Government of Social Insecurity*.

⁴⁸ Ailsa Winton, "Urban Violence: A Guide to the Literature," *Environment and Urbanization* 16, no. 2 (2004): 165-184.

⁴⁹ Jennifer Robison, *Ordinary Cities: Between Modernity and Development* (London: Routledge, 2006).

อาจช่วยอธิบายว่าทำไมความรุนแรงถึงได้กำเนิดขึ้นในเมืองต่างๆ ที่ไม่มีสงครามการสู้รบ โดยผ่านการวิเคราะห์ถึงนโยบายและผลลัพธ์ของการพัฒนาเมืองที่อาจฉายภาพให้เห็นการต่อสู้ของอำนาจ โครงสร้าง ความรุนแรงที่ตามมา แต่ทว่าแนวทางการศึกษาดังกล่าวก็ยิ่งละเลยลักษณะเฉพาะทางสังคมการเมืองในแต่ละพื้นที่ โดยเฉพาะกระบวนการต่อรองทางการเมืองในการริเริ่มและดำเนินนโยบายที่ส่งผลให้เกิดความเหลื่อมล้ำ ความแตกต่างจนนำไปสู่ความรุนแรงในท้ายที่สุด

การวิเคราะห์ความรุนแรงในเขตเมืองในช่วงของการเปลี่ยนผ่านไปสู่ประชาธิปไตยผ่านแนวคิดสัญญาประชาคมนั้น เน้นการศึกษาถึงบทบาทของกลุ่มความรุนแรงต่างๆ ที่ขึ้นมามีอำนาจในขณะที่รัฐไม่สามารถผูกขาดความชอบธรรมในการปกครองไว้ได้โดยลำพัง และผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงในช่วงดังกล่าวต่อความรุนแรงเชิงโครงสร้างโดยเฉพาะอย่างยิ่งในเมืองที่มีความเหลื่อมล้ำในการพัฒนาเป็นอย่างมาก แต่ทว่ากลุ่มความรุนแรงไม่ว่ากองกำลังทหารนอกกฎหมายหรือแก๊งอาชญากรรมอื่นๆ ซึ่งติดอาวุธและใช้ความรุนแรงเป็นเครื่องมือหลักในการได้มาซึ่งอำนาจ กลับไม่สูญสลายไปแม้กระบวนการเปลี่ยนผ่านไปสู่ประชาธิปไตยจะสิ้นสุดลงแล้วก็ตาม กอปรกับความไร้ประสิทธิภาพของรัฐในการดูแลรักษาความปลอดภัย ส่งผลให้ความชอบธรรมของรัฐเป็นที่กังขาในสายตาของประชาชน⁵⁰ นโยบายต่างๆ ของรัฐไม่ว่าจะเป็นการปฏิรูปองค์กรตำรวจ ความพยายามในการสลายกลุ่มติดอาวุธต่างๆ ถูกตั้งข้อสงสัยในความสามารถของรัฐที่จะดำเนินการให้สิ่งเหล่านี้ประสบความสำเร็จ ยิ่งไปกว่านั้นในบางครั้งความเคลือบแคลงเหล่านี้ก็แปรสภาพเป็นความรุนแรงเสียเอง

⁵⁰ Ailsa Winton, "Urban Violence: A Guide to the Literature,".

ในช่วงของการเปลี่ยนผ่านดังกล่าวได้ก่อให้เกิดความหวาดกลัว หวาดระแวงในสังคมว่าความรุนแรงจะกลายเป็นสิ่งที่ยอมรับได้โดยอ้างว่าเพื่อใช้ในการป้องกันตัวเองหรือเอาตัวรอด กองกำลังติดอาวุธต่างๆ แม้จะประกาศยอมสลายตัวแล้วกลับแปรสภาพกลายเป็นแก๊ง อาชญากรรมแทน ปืนกลายเป็นสิ่งที่หาซื้อได้ง่ายในตลาดมืด⁵¹ ความเชื่อมโยงระหว่างเจ้าหน้าที่รัฐกับกองกำลังติดอาวุธนอกกฎหมายรวมถึงแก๊งพ่อค้ายาเสพติด เร่งให้ความรุนแรงในเขตเมืองขยายตัวเพิ่มมากขึ้น ตำรวจเองก็ถูกตั้งข้อสงสัยในการปฏิบัติงาน⁵² กระบวนการยุติธรรมถูกตั้งคำถามถึงประสิทธิภาพในการตัดสินลงโทษผู้กระทำผิด รวมทั้งปัญหาการคอร์รัปชัน ในทางกลับกันการเอาจริงเอาจังในการใช้กำลังปราบปรามกลุ่มติดอาวุธนอกกฎหมายโดยรัฐ ก็ถูกมองว่าเป็นการขยายขอบเขตของความรุนแรงให้เพิ่มสูงขึ้น⁵³

ความรู้ประสิทธิภาพของรัฐหรือหน่วยงานท้องถิ่นในการบังคับใช้กฎหมายมีส่วนทำให้วัยรุ่นรวมตัวกันเป็นกลุ่มอาชญากรรม (youth gangs)⁵⁴ แก๊งเยาวชนเหล่านี้มีการกำหนดพื้นที่อิทธิพลอย่างชัดเจน การรวมกลุ่มเป็นแก๊งของพวกเขาสร้างจิตสำนึกความมีตัวตน การยอมรับจากสมาชิกของกลุ่ม แตกต่างไปจากการไร้ที่ยืนไม่มีตัวตนในสังคมปกติ

⁵¹ Ibid.

⁵² Ibid.

⁵³ Eduardo Moncada, "The Politics of Urban Violence: Challenges for Development in the Global South,".

⁵⁴ Dennis Rodgers and Robert Muggah, "Gangs as Non-state Armed Groups: The Central American Case," *Contemporary Security Policy* 30, no. 2 (2009): 304.

สมาชิกส่วนใหญ่เป็นวัยรุ่นชายอายุระหว่าง 18 ถึง 34 ปี⁵⁵ และมักจะลงเอยด้วยการเป็นเหยื่อของการฆาตกรรม ด้วยลักษณะการรวมกลุ่มที่แสดงออกถึงอัตลักษณ์ความเป็นชายอย่างเด่นชัด ผู้หญิงจึงมีสถานภาพเป็นรองหรือมีโอกาสดำเนินการยอมรับค่อนข้างต่ำในการเป็นสมาชิกของกลุ่ม

หนึ่งในสาเหตุสำคัญที่ส่งผลต่อความรุนแรงคือขนาดและอัตราการเจริญเติบโตของเมือง โดยปกติเมืองขนาดใหญ่มักมีปัญหาความรุนแรงมากกว่าเมืองที่มีขนาดเล็กกว่า อย่างไรก็ตามความรุนแรงไม่ได้เป็นผลโดยตรงกับขนาดของเมือง แต่เพราะการกระจุกตัวของความเจริญและการพัฒนาที่ไม่เท่าเทียมในแต่ละพื้นที่ของเมืองใหญ่ที่มีมากกว่าที่กลายเป็นสาเหตุสำคัญของการเกิดความรุนแรง⁵⁶ อนึ่งก็ยังมีข้อถกเถียงในที่มาของความสัมพันธ์ดังกล่าวว่าขึ้นอยู่กับความเป็นมาทางสังคม เศรษฐกิจการเมืองของแต่ละพื้นที่ การขยายตัวของเมืองอาจเป็นผลมาจากการอพยพของคนชนบทเข้ามาหางานทำในเมือง การย้ายถิ่นฐานระหว่างภูมิภาคหรือแม้กระทั่งการอพยพเข้ามาของชาวต่างชาติ ถ้าเมืองเติบโตอย่างรวดเร็ว มีความเป็นไปได้ที่จะเกิดความรุนแรงเชิงโครงสร้างอันเป็นผลมาจากความยากจน ความอดอยาก หรือความเหลื่อมล้ำที่เพิ่มสูงขึ้น ความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ การช่วยเหลือซึ่งกันและกันในเมืองมีโอกาสดำเนินขึ้นต่ำกว่าในชนบท ทูทางสังคม (social capital) ซึ่งเกิดจากการสั่งสมของความไว้วางใจเป็นหลักเลี้ยงการปะทะของคนที่อยู่อาศัยอยู่ในเมืองมีน้อยกว่าคนที่อาศัยอยู่ในชนบท แต่ก็มีงาน

⁵⁵ Ibid., 302.

⁵⁶ Robert Muggah and Kevin Savage, "Urban Violence and Humanitarian Action: Engaging the Fragile City,".

ศึกษาทางด้านมานุษยวิทยาจำนวนไม่น้อย อาทิ Koch⁵⁷ ที่พบว่ายังมีบางพื้นที่ที่สามารถถ่วงถ่วงรูปแบบความสัมพันธ์ในชนบทให้เคลื่อนตามเมื่อมีการย้ายถิ่นเข้ามาอยู่ในเมือง ดังที่พบในชุมชนของผู้อพยพในกรุงลาปาซ เมืองหลวงของโบลิเวีย

ความเหลื่อมล้ำที่เกิดขึ้นจากการขยายตัวของเมืองอย่างเร่งรีบ มักจะเกิดในพื้นที่ที่มีประชากรอาศัยอยู่อย่างแออัด ซอมซ่อ และยากในการเข้าถึงบริการสาธารณสุขขั้นพื้นฐานต่างๆ พื้นที่ลักษณะนี้ถูกเรียกว่า “สลัม” หรือ “ชุมชนแออัด” และมีระดับของความรุนแรงอยู่ในอัตราที่สูงจนน่าวิตก ถ้าความยากจนมีส่วนสำคัญที่ทำให้เกิดความรุนแรงขึ้นในเขตเมือง หมายความว่าในเขตที่มีคนรวยอาศัยอยู่ ระดับความรุนแรงจะน้อยกว่าโดยเปรียบเทียบอันเป็นผลมาจากอิทธิพลและความสามารถของพวกเขาในการได้รับการปฏิบัติหรือเข้าถึงทรัพยากรของรัฐก่อน ประกอบกับความสามารถในการจัดจ้างบริการรักษาความปลอดภัยจากภาคเอกชน ทำให้คนรวยสามารถหลีกเลี่ยงปัญหาความรุนแรงได้ดีกว่า คนจนที่ขาดทั้งโอกาสและเงิน ความเหลื่อมล้ำก็ยิ่งเพิ่มขึ้นเป็นเงาตามตัว⁵⁸

⁵⁷ Julie Koch, “Collectivism or Isolation? Gender Relations in Urban La Paz, Bolivia,” *Bulletin of Latin American Research* 25, no. 1 (2006): 43-62.

⁵⁸ Rowland Atkinson, “Padding the Bunker: Strategies of Middle-class Disaffiliation and Colonisation in the City,” *Urban Studies* 43, no. 4 (2006): 819-832.

นอกจากประเด็นเรื่องความเหลื่อมล้ำแล้ว ความรุนแรงยังเป็นประเด็นศึกษาที่สำคัญในแนวความคิดเรื่องการพัฒนา⁵⁹ อย่างไรก็ตาม สมมุติฐานที่ว่าความเป็นสมัยใหม่และการพัฒนาเศรษฐกิจมีส่วนช่วยลดปัญหาความรุนแรงนั้นยังเป็นที่ถกเถียงกันในวงวิชาการ แนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจแบบเสรีนิยมที่ส่งเสริมการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจควบคู่ไปกับการควบคุมระดับราคาสินค้าไม่ให้พุ่งขึ้นสูงจนเกินไป มีข้อจำกัดในการแก้ไขความเหลื่อมล้ำ และในบางกรณีกลับมีส่วนในการขยายช่องว่างระหว่างคนรวยกับคนจนให้เพิ่มมากขึ้น Moncada⁶⁰ เสนอว่าการพัฒนาเมืองตามกระแสของระบบเศรษฐกิจโลกจะต้องคำนึงไม่ให้เกิดปัญหาดังกล่าว ในทางกลับกันในรายงานของธนาคารโลกกลับระบุว่าการทำงานทำอันเนื่องมาจากการขยายตัวของระบบเศรษฐกิจที่ใช้กลไกตลาดเสรี มีส่วนในการช่วยลดการใช้ความรุนแรง⁶¹ ทั้งๆ ที่ในบางพื้นที่ความรุนแรงขยายตัวไปพร้อมๆ กับการพัฒนาตามแนวทางโลกาภิวัตน์ อาทิ ผู้หญิงจำนวนมากที่เป็นเหยื่อของความรุนแรงในเมือง Ciudad Juárez ที่ตั้งอยู่ชายแดนระหว่างเม็กซิโกกับสหรัฐอเมริกา ทำงานในโรงงานอุตสาหกรรมที่มีนายทุนสัญชาติอเมริกันเป็นเจ้าของ⁶²

⁵⁹ Caroline O. Moser and Cathy McIlwaine, "Latin American Urban Violence as a Development Concern: Towards a Framework for Violence Reduction," *World Development* 34, no. 1 (2006): 89-112.

⁶⁰ Eduardo Moncada, "The Politics of Urban Violence: Challenges for Development in the Global South,".

⁶¹ World Bank. *Violence in the City: Understanding and Supporting Community Responses to Urban Violence*.

⁶² Melissa W. Wright, "From Protest to Politics: Sex Work, Women's Worth, and Ciudad Juárez Modernity," *Annals of the Association of American Geographers* 94, no. 2 (2004): 369-386. และ Ailsa Winton, "Urban Violence: A Guide to the Literature,".

ชี้ให้เห็นว่า ขณะที่ความรุนแรงถือเป็นอุปสรรคที่สำคัญในการพัฒนากระบวนการพัฒนาเองกลับกลายเป็นเครื่องมือส่งเสริมให้เกิดความรุนแรงรูปแบบใหม่ๆ ในเขตเมืองโดยเฉพาะในประเทศกำลังพัฒนา

การขยายตัวของปัญหายาเสพติดมีความสัมพันธ์ต่อปัญหาความรุนแรงที่เพิ่มสูงขึ้นโดยเฉพาะอย่างยิ่งในลาตินอเมริกา⁶³ แรงจูงใจและผลประโยชน์จากขบวนการค้ายาเสพติดมีส่วนสำคัญในการเป็นท่อน้ำเลี้ยงให้ความรุนแรงขยายตัว ความขัดแย้งระหว่างแก๊งค์ยาเสพติดส่งผลให้บางพื้นที่ตกอยู่ในสภาวะเสมือนเป็นสมรภูมิรบ ผลตอบแทนที่มหาศาลทำให้แก๊งค์ยาเสพติดสามารถสร้างกองกำลังคุ้มครองผลประโยชน์ของตนเองซึ่งมีศักยภาพไม่แตกต่างไปจากกองทัพของรัฐบาล⁶⁴ ขณะที่ความสูญเสียที่มีต่อบุคคลและสังคมอันเนื่องมาจากปัญหาความรุนแรงที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดจะมากมายมหาศาล แต่เราก็ไม่สามารถที่จะปฏิเสธว่ารายได้จากการค้ายาเสพติดมีส่วนสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจ ผ่านการฟอกเงินนำไปสู่การลงทุนในสิ่งปลูกสร้างและสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานทางเศรษฐกิจต่างๆ เป็นจำนวนไม่น้อยที่มีผลต่อรูปแบบของการพัฒนาของเมืองถึงแม้จะเป็นเงินที่ไม่สะอาดก็ตาม⁶⁵ ดังนั้นปัญหาความรุนแรงที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดยังเป็นยาขมที่รัฐบาล

⁶³ Ailsa Winton, "Urban Violence: A Guide to the Literature,".

⁶⁴ Ramiro Ceballos Melguizo and Francine Cronshaw, "The Evolution of Armed Conflict in Medellín: An Analysis of the Major Actors," *Latin American Perspectives* 28, no. 1 (2001): 110-131.

⁶⁵ Gareth A. Jones and Dennis Rodgers, "The World Bank's World Development Report 2011 on Conflict, Security and Development: A Critique through Five Vignettes," *Journal of International Development* 23, no. 7 (2011): 980-995.

ต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นประเทศในลาตินอเมริกาที่เป็นผู้ผลิตและส่งออก หรือประเทศในยุโรปตะวันตกและสหรัฐอเมริกาในฐานะผู้บริโภครายใหญ่ ยังต้องไปเผชิญไปอีกนาน

4. นโยบายในการจัดการกับปัญหา ความรุนแรงในเขตเมือง

นับตั้งแต่ต้นคริสต์ศตวรรษที่ 21 เป็นต้นมา ในการศึกษาด้านความมั่นคงสาธารณะเป็นที่ยอมรับกันว่าความรุนแรงที่เกิดขึ้นในยุคปัจจุบันเป็นความรุนแรงในเขตเมืองเสียเป็นส่วนใหญ่หาใช่ความรุนแรงที่เกิดจากสงครามไม่ ดังนั้นหน่วยงานที่ดูแลทางด้านความมั่นคงจะต้องให้ความสนใจในประเด็นดังกล่าวอย่างจริงจัง⁶⁶ นอกจากนั้นปัญหาความรุนแรงในเขตเมืองยังถือเป็นปัญหาสำคัญของการพัฒนา⁶⁷ ไม่ว่าจะเป็นความสูญเสียในทรัพยากรมนุษย์ของสังคมหรือค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาล ด้วยเหตุนี้ นโยบายต่างๆ ที่มีเป้าหมายในการลดความรุนแรงต่างถูกนำเสนอต่อสาธารณะเป็นจำนวนมาก อาทิ นโยบายเพิ่มประสิทธิภาพของรัฐในการรักษาความสงบสุข การส่งเสริมการจ้างงาน นโยบายต่างๆ เหล่านี้ต้องได้รับความร่วมมือจากทุกภาคส่วนไม่ว่าจะเป็นระดับท้องถิ่น ระดับประเทศ หรือแม้กระทั่งระดับสากล การวาง

⁶⁶ Robert Muggah, ed. *Stabilization Operations, Security and Development: States of Fragility*.

⁶⁷ Caroline O. Moser and Cathy McIlwaine, "Latin American Urban Violence as a Development Concern: Towards a Framework for Violence Reduction,".

ผังเมืองหรือการวางแผนในการพัฒนาเมืองในปัจจุบันจะต้องคำนึงถึงความรุนแรงที่เกิดขึ้นในพื้นที่ต่างๆ ความรุนแรงกลายเป็นรอยต่างของระบบเมืองสมัยใหม่ ที่ทุกฝ่ายพยายามค้นหาถึงสาเหตุเพื่อนำไปสู่แนวทางการแก้ไขที่มีประสิทธิภาพ

เมืองกลายเป็นพื้นที่ที่กองทัพต้องเข้ามามีบทบาทในการรักษาความมั่นคง เป็นการสะท้อนภาพของสงครามในยุคที่ 4 (The Fourth Generation Warfare) ที่ภูมิรัฐศาสตร์ของความขัดแย้งย้ายจากสนามรบมาเป็นบ้านเรือนประชาชนในเมือง⁶⁸ ในรูปแบบของการก่อการร้าย สงครามยาเสพติด เมืองกลายเป็นเป้าหมายของการโจมตีนับครั้งไม่ถ้วน ไม่ว่าจะเป็นในประเทศกำลังพัฒนา อาทิ กรุงเทพฯ จาการ์ตา บาห์ลี หรือแม้กระทั่งในประเทศที่พัฒนาแล้ว เช่น ลอนดอน ปารีส บรัสเซลส์ เป็นต้น การแทรกแซงดังกล่าวของกองทัพได้รับการเผยแพร่ว่าเป็นการนำความสงบสุขสันติ ความมีเสถียรภาพ หรือความสมัครสมานสามัคคี กลับคืนสู่สังคม⁶⁹

การเข้ามามีบทบาทของกองทัพในการจัดการกับความรุนแรงในเขตเมืองสอดคล้องกับแนวความคิดเรื่องความมั่นคงแห่งชาติ ถ้ารัฐไม่สามารถผูกขาดการใช้อำนาจในการดูแลรักษาความปลอดภัยให้กับประชาชนของตนได้ รัฐนั้นมีความเสี่ยงในการเป็นรัฐที่ล้มเหลว (A Failed State) แนวความคิดเช่นนี้ครอบคลุมถึงความปลอดภัยในเขตเมืองด้วย การแทรกแซงของกองทัพในครั้งนี้ดำเนินไปพร้อมๆ กับปรับ

⁶⁸ Stephan Graham, *Cities under Siege: The New Military Urbanism*.

⁶⁹ Robert Muggah, ed. *Stabilization Operations, Security and Development: States of Fragility*.

เปลี่ยนทิศทางการดำเนินนโยบายให้ความช่วยเหลือทางมนุษยธรรม อาทิ องค์การกาชาดสากลได้ขยายขอบเขตการปฏิบัติงานเข้ามามีบทบาทในประเทศที่ประสบปัญหาความรุนแรงในเขตเมืองอยู่ในชั้นวิกฤตแทนที่จะจำกัดอยู่ในแต่พื้นที่สงครามเท่านั้น⁷⁰ การแทรกแซงทางการทหารนี้ยังอาจรวมถึงการสร้างความสัมพันธ์เชิงสถาบันให้กับหน่วยงานต่างๆ และจัดการกับปัญหาโครงสร้างทางสังคมที่เป็นสาเหตุของความรุนแรง อย่างไรก็ตามการดำเนินงานของกองทัพอาจถูกมองว่าเป็นการเพิ่มอำนาจให้กับชนชั้นนำปราบปรามผู้เห็นต่าง สร้างความสับสนให้กับสังคมในเรื่องขอบเขตของการใช้อำนาจ ยิ่งไปกว่านั้นยังเกิดข้อสงสัยว่าความรุนแรงที่เกิดขึ้นอาจจะเป็นการกระทำของกองทัพเองเพื่อขยายบทบาทของตนรวมถึงเป็นข้ออ้างในการเพิ่มงบประมาณกลาโหม⁷¹

⁷⁰ Liliana Bernal Franco and Claudia Navas Caputo, *Urban Violence and Humanitarian Action in Medellín*. Humanitarian Actions in Situations Other than War (HASOW). Discussion Paper 5 (2013), [http://www.cerac.org.co/assets/pdf/Other%20publications/Hasow_5_Urban%20violence%20and%20humanitarian%20action%20in%20Medellin_\(5mar\)_CN.pdf](http://www.cerac.org.co/assets/pdf/Other%20publications/Hasow_5_Urban%20violence%20and%20humanitarian%20action%20in%20Medellin_(5mar)_CN.pdf) และ Robert Muggah and Kevin Savage, "Urban violence and humanitarian action: Engaging the fragile city," (accessed March 5, 2016).

⁷¹ Stephan Graham, *Cities under Siege: The New Military Urbanism*.

สภาพแวดล้อมของเมืองมีความสัมพันธ์กับความรุนแรงในประเด็นที่ว่า ความรุนแรงส่งผลเช่นไรต่อการเปลี่ยนแปลงทางโครงสร้างของเมือง ในทางกลับกันการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างของเมืองย่อมมีผลกระทบต่อปัญหาการใช้ความรุนแรง Newman⁷² พบว่าตึกที่ทรุดโทรมไม่ได้รับการดูแล หน้าต่างถูกทุบทำลาย อาจไม่เป็นเพียงผลกระทบของเหตุการณ์ความรุนแรงที่เกิดขึ้น แต่ยังคงเป็นสาเหตุให้เกิดความรุนแรงได้ด้วยเช่นเดียวกัน เขกเช่นเดียวกับปัญหาความรุนแรงเชิงโครงสร้าง อันเนื่องมาจากความเหลื่อมล้ำอาจจะมีที่มาจากปัญหาโครงสร้างสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานที่ยังไม่ได้รับการพัฒนาในบางพื้นที่ นอกจากนี้ความรุนแรงยังส่งผลต่อมาตรการต่างๆ ของรัฐที่กำหนดใช้แตกต่างกันแต่ละพื้นที่ขึ้นอยู่กับระดับความรุนแรง อาทิ การติดตั้งกล้องวงจรปิดจำนวนมากในสลัมเนื่องจากรัฐมองว่าเป็นแหล่งช่องสุ่มความรุนแรง ขณะที่ในเขตที่อยู่อาศัยของคนร่ำรวย พวกเขาสามารถมีความเป็นส่วนตัวมากกว่า ไม่มีกล้องวงจรปิดของรัฐคอยสอดส่อง⁷³ จะเห็นได้ว่าคนจนจะถูกจับจ้องโดยรัฐอยู่ตลอดเวลา โดยข้ออ้างเรื่องความปลอดภัยสาธารณะ จริงอยู่ที่ว่ามาตรการดังกล่าวอาจจะช่วยบรรเทาปัญหาความรุนแรงได้ในระดับหนึ่ง แต่ขณะเดียวกันก็สะท้อนมุมมองของรัฐที่ไม่ไว้ใจประชาชนของตนเอง และการเลือกปฏิบัติเช่นนี้ในทางกลับกัน อาจเป็นตัวกระตุ้นให้เกิดความรุนแรงก็เป็นได้

⁷² Oscar Newman, *Defensible Space: Crime Prevention through Urban Design*. (New York: Collier Books, 1973).

⁷³ Rowland Atkinson, "Padding the Bunker: Strategies of Middle-class Disaffiliation and Colonisation in the City."

นโยบายการสร้างงานและการพัฒนาเศรษฐกิจโดยอาศัยกลไกตลาดเป็นเครื่องมือหนึ่งที่ถูกนำมาใช้เพื่อแก้ไขปัญหาคาความรุนแรงในเขตเมือง แนวทางนี้ได้รับการสนับสนุนอย่างแข็งขันจากธนาคารโลกที่นำข้อมูลจากการสำรวจพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบจากปัญหาคาความรุนแรง และได้ข้อสรุปว่าการว่างงานเป็นปัจจัยหลักที่ทำให้เกิดปัญหาดังกล่าว การลงทุนในโครงสร้างสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานในพื้นที่ยากจนช่วยส่งเสริมให้ภาคธุรกิจขยายกิจการเข้าไปในพื้นที่ ส่งเสริมให้มีการจ้างงานเพิ่มรายได้ให้กับคนยากจน ลดความสับสนเสี่ยงในกิจกรรมที่ผิดกฎหมาย เช่นการค้ายาเสพติด เป็นต้น⁷⁴

ขณะเดียวกันภาคประชาสังคมก็มีบทบาทที่สำคัญในการจัดการกับปัญหาคาความรุนแรง ความร่วมมือของคนในชุมชนในการจัดตั้งกลุ่มอาชีพต่างๆ นอกจากเป็นการเพิ่มรายได้แล้วยังส่งเสริมให้คนในชุมชนได้มีโอกาสปฏิสัมพันธ์กันมากขึ้น สร้างความไว้วางใจระหว่างกัน หลีกเลี่ยงการใช้ความรุนแรงในการแก้ไขปัญหาคา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มเยาวชนที่มีความสับสนเสี่ยงในการเป็นทั้งผู้กระทำและเหยื่อของความรุนแรง การจัดให้มีการซ้อมดนตรี เล่นกีฬา หรือจัดสร้างห้องสมุดชุมชนเป็นตัวอย่างหนึ่งที่ภาคประชาสังคมสามารถดำเนินการได้โดยไม่จำเป็นต้องพึ่งพางบประมาณจากรัฐ⁷⁵

⁷⁴ World Bank, *Violence in the City: Understanding and Supporting Community Responses to Urban Violence*.

⁷⁵ Caroline O. N. Moser and Cathy McIlwaine, *Encounter with Violence in Latin America: Urban Poor Perceptions from Colombia and Guatemala*.

จากนโยบายต่างๆ ตั้งแต่ระดับสากลเรื่อยมาจนถึงภาคประชาสังคม ที่ได้กล่าวมาข้างต้น สะท้อนให้เห็นความสำคัญของภูมิทัศน์ของเมือง (urban landscape) ในการจัดการกับปัญหาความรุนแรง หน่วยงานสำคัญทางด้านการพัฒนาการตั้งถิ่นฐานมนุษย์ของสหประชาชาติ (UN Habitat) ย้ำให้เห็นความสัมพันธ์ของรูปแบบผังเมือง ปัญหาอาชญากรรม และความรุนแรง โดยระบุว่า การขาดการวางผังเมืองและการจัดการที่ดี มีส่วนสำคัญในการเพิ่มความสุ่มเสี่ยงทั้งในชีวิตและทรัพย์สินของผู้อยู่อาศัย⁷⁶ อย่างไรก็ตาม ข้อเสนอแนะดังกล่าวของ UN Habitat ในการส่งเสริมการสร้างสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมมักลงเอยด้วยโครงการก่อสร้างทั้งที่เป็นการปรับปรุงให้ทันสมัยหรือสร้างขึ้นมาใหม่ตามแนวทางตะวันตก โดยไม่คำนึงถึงความแตกต่างของปัญหาความรุนแรงในแต่ละพื้นที่ รวมทั้งกระบวนการต่อรองทางการเมืองและบริบททางประวัติศาสตร์ที่แตกต่างกันออกไป

ภูมิสถาปัตย์รวมถึงสิ่งปลูกสร้างสาธารณะต่างๆ ในเมืองตั้งแต่อาคาร บ้านเรือน หรือแม้กระทั่งม้านั่งในสวนสามารถสะท้อนรูปแบบการจัดการของรัฐที่มีต่อประชาชนในพื้นที่นั้นๆ⁷⁷ Haussman's Boulevards ในกรุงปารีสคือตัวอย่างของการวางผังเมืองของรัฐที่ต้องการอำนวยความสะดวกให้เจ้าหน้าที่ในการควบคุมการชุมนุมประท้วงของ

⁷⁶ UN Human Settlements Programme, *Enhancing Urban Safety and Security: Global Report on Human Settlements 2007* (2007), <http://mirror.unhabitat.org/pmss/listItemDetails.aspx?publicationID=2432..> (accessed March 25, 2016).

⁷⁷ Angela Stienen, "Urban Technology, Conflict Education, and Disputed Space," *Journal of Urban Technology* 16, no. 2-3 (2009): 109-142.

ภาพที่ 1: ภาพเขียนสีน้ำมันของ Haussman's Boulevards
ในปี ค.ศ. 1878

ประชาชน⁷⁸ ในเมือง Cardiff ประเทศอังกฤษมีการใช้หลอดไฟสีชมพู เพื่อเป็นการประจานวัยรุ่นที่เกรงไม่เคารพในกฎระเบียบเป็นต้น⁷⁹ ขณะที่การขยายโครงสร้างสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานไปสู่พื้นที่ขาดแคลนเปรียบเสมือนการขยายอำนาจของรัฐและชนชั้นนำในการควบคุมพื้นที่เหล่านั้น

ขณะเดียวกันรูปแบบของเมืองก็ถูกกำหนดโดยชนชั้นนำและกิจกรรมทางเศรษฐกิจ ไม่ว่าจะเป็นการสร้างปราสาทหรือป้อมปราการของผู้ปกครอง ประตุมืองเพื่อป้องกันข้าศึก หรือแม้กระทั่งการสร้างห้องแถวชั้นเดียวเป็นจำนวนมากที่มหาชัย สมุทรสาคร ให้เป็นที่อยู่ของแรงงานพม่า การเปลี่ยนแปลงของพื้นที่ในเมืองสะท้อนแนวโน้มนโยบายของรัฐ ผสานกับผลประโยชน์และความปรารถนาของเอกชน ขณะที่ความสวยงามของสถาปัตยกรรมต่างแสดงให้เห็นถึงรสนิยมของชนชั้นนำที่มีบทบาทในการกำหนดหรือวางแผนในการพัฒนาเมือง ในทางกลับกันมีเมืองจำนวนไม่น้อยที่ผังเมืองหรือสถาปัตยกรรมต่างๆ สะท้อนถึงแรงต่อต้านต่ออิทธิพลของชนชั้นนำและทุนตามที่ได้กล่าวไปข้างต้น⁸⁰ ความเข้าใจต่อพื้นที่ต่างๆ ในเมืองที่สะท้อนให้เห็นถึงการช่วงชิงทางอำนาจของกลุ่มต่างๆ ก่อปรกกับการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการและความรุนแรง เปลี่ยนมุมมองในการศึกษาเมืองโดยแทนที่จะสนใจ

⁷⁸ Carl Douglas, "Barricades and Boulevards: Material Transformations of Paris, 1795-1871," *Interstice* 8: 31-42.

⁷⁹ BBC, "Pink Cardiff Street Lights Plan 'to deter ASBO yobs,'" (2012), <http://www.bbc.co.uk/news/uk-wales-17260959>, (accessed March 22, 2016).

⁸⁰ Angela Stienen, "Urban Technology, Conflict Education, and Disputed Space,"

แต่รูปแบบโครงสร้างสถาปัตยกรรม หันมาให้ความสำคัญกับกระบวนการต่อรองทางการเมืองในการกำหนดทิศทางการวางแผน⁸¹ รวมทั้งใครที่จะมี “สิทธิ์” หรือเป็นผู้กุมชะตากรรมของเมืองแทน⁸²

ดังที่กล่าวไปก่อนหน้านี้แล้วว่าภาคประชาสังคมมีส่วนสำคัญในการจัดการกับปัญหาความรุนแรงในเขตเมือง แต่จากมุมมองที่ว่า การออกแบบเมืองเป็นเรื่องที่ต้องอาศัยความชำนาญเฉพาะด้าน ดังนั้นเสียงของภาคประชาสังคมแทบไม่มีความหมายหรือได้รับความสนใจจากผู้กำหนดนโยบาย การเปิดโอกาสให้ภาคประชาสังคมมีส่วนร่วมในการวางแผน สามารถสะท้อนความต้องการของแต่ละพื้นที่ได้อย่างชัดเจน แต่ผู้มีอำนาจมักมองว่าความคิดเห็นของภาคประชาสังคมนั้นเป็นเหมือนข้อเรียกร้องที่ไม่รู้จักพอ เป็นข้อเสนอที่สร้างความรำคาญใจให้กับพวกเขา⁸³ ในปัจจุบันถึงแม้ว่าจะมีข้อกำหนดให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นหรือทำประชาพิจารณ์ในนโยบายต่างๆ ที่มีผลกระทบไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อมต่อพวกเขา แต่ในความเป็นจริงแล้วรัฐแค่จัดฉากในกระบวนการเหล่านั้น อำนาจในการตัดสินใจสูงสุดยัง

⁸¹ Eugene J. McCann, “Space, Citizenship, and the Right to the City: A Brief Overview,” *GeoJournal* 58, no. 2-3 (2002): 77-79.

⁸² Mårk Purcell, “Excavating Lefebvre: The Right to the City and Its Urban politics of the Inhabitant,” *GeoJournal* 58, no. 2-3 (2002): 99-108 และ Eugene J. McCann, “Space, Citizenship, and the Right to the City: A Brief Overview,”.

⁸³ Mike Raco, *State-led Privatisation and the Demise of the Democratic State: Welfare Rreform and Localism in an Era of Regulatory Capitalism* (London, UK: Ashgate Publishing, 2013).

ตกอยู่ภายในมือคนเพียงไม่กี่คน⁸⁴

5. บทสรุป

แนวทางการวิเคราะห์ความรุนแรงนั้นมียุ่หลากหลายรูปแบบ ตั้งแต่การศึกษาสภาพจิตใจของผู้กระทำการจนกระทั่งการพิจารณา ปัจจัยทางโครงสร้างที่เกี่ยวข้องกับความรุนแรงทั้งในระดับเมืองและ ระดับชาติ เนื้อหาที่สำคัญของการศึกษาในบทนี้ชี้ให้เห็นว่าการเข้าใจถึง ปัญหาความรุนแรงนั้น ควรจะพิจารณาถึงกระบวนการได้มาและรักษา ไว้ซึ่งอำนาจ ดังนั้นการศึกษาความรุนแรงไม่ว่าจะเป็นแนวทางการ วิเคราะห์ในเชิงจิตวิทยาหรือในเชิงโครงสร้างไม่สามารถที่จะทำความเข้าใจ ในปัญหาความรุนแรงได้อย่างรอบด้าน เนื่องจากละเลยในการ พิจารณาถึงบริบททางด้านสังคม เศรษฐกิจและการเมือง ถึงแม้จะเป็น ที่ยอมรับกันว่าความรุนแรงนั้นมีความสัมพันธ์กับปัญหาความเหลื่อมล้ำ ปัญหาความอดอยาก แต่ขณะเดียวกันกับละเลยในการพิจารณาเรื่อง ความสัมพันธ์ของบุคคลหรือกลุ่มต่างๆ ในสังคมในมุมมองอื่นๆ นอกไป จากแนวความคิดเรื่องสัญญาประชาคมที่มีอิทธิพลครอบงำการศึกษา เรื่องความรุนแรง ด้วยเหตุนี้การจะเข้าใจความรุนแรงในเขตเมืองได้นั้น จะต้องอาศัยทั้งบริบททางด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมือง ไม่ว่าจะทาง ตรงหรือทางอ้อม ร่วมกับการพิจารณากระบวนการต่อรองทางการเมือง ในการได้มาซึ่งอำนาจในการใช้ความรุนแรง โดยมีอัตลักษณ์และ วัฒนธรรมของแต่ละเมืองเป็นตัวกำหนดแนวความคิดเรื่องบทบาทและ

⁸⁴ Eugene J. McCann, "Space, Citizenship, and the Right to the City: A Brief Overview,": 78.

สถานภาพของบุคคลที่แตกต่างกันออกไปซึ่งมีส่วนสำคัญเป็นอย่างยิ่ง ที่ช่วยอธิบายว่า เพราะเหตุใดจึงยอมรับการใช้ความรุนแรงเป็น เครื่องมือในการบรรลุเป้าหมายหรือสร้างความชอบธรรมในกระบวนการ พัฒนาเมืองที่ผ่านมาในอดีตที่มุ่งเน้นแต่การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ อย่างเร่งรีบ โดยไม่สนใจถึงปัญหาทางสังคมอื่นๆ ที่ตามมา

ในบริบทของการเปลี่ยนผ่านไปสู่ประชาธิปไตยซึ่งมีความ เกี่ยวข้องกับความรุนแรงในเขตเมืองพบว่า มีข้อกังขาเกิดขึ้นในหลาย ประเด็นไม่ว่าจะเป็นความชอบธรรมของรัฐ หรือการแบ่งแยกอย่าง เด็ดขาดระหว่างอำนาจที่เป็นทางการกับไม่เป็นทางการ การศึกษาเรื่อง บทบาทของความรุนแรงทั้งในฐานะเครื่องมือซึ่งให้ได้มาซึ่งอำนาจ ขณะ เดียวกันความรุนแรงก็เป็นฐานในการสนับสนุนให้อำนาจนั้นคงอยู่ มี ความสำคัญต่อความเข้าใจในประเด็นเรื่องความชอบธรรมของรัฐใน การผูกขาดการใช้อำนาจ โดยเฉพาะคำถามที่ว่าอำนาจที่เป็นทางการ ของรัฐนั้นสามารถใช้เป็นเครื่องมือในการก่อความรุนแรงได้หรือไม่ กรอบความคิดที่ตระหนักว่าความรุนแรงนั้นเป็นส่วนหนึ่งของ กระบวนการต่อรองซึ่งอำนาจ หากได้เกิดขึ้นเพราะเป็นช่องว่างของอำนาจ ช่วยให้การวิเคราะห์ปัญหาความรุนแรงมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะในบริบทของความรุนแรงในเขตเมือง เพราะสามารถก่อให้เกิด ความเข้าใจที่มาของอำนาจของกลุ่มผู้ก่อความรุนแรงต่างๆ รวมทั้งไขข้อ กระจางว่าเพราะเหตุใดความรุนแรงจึงได้กลายเป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิต ของคนเมือง ความเหลื่อมล้ำและความยากจนไม่จำเป็นเสมอไปที่ จะ ก่อให้เกิดความรุนแรง แต่ด้วยบริบททางสังคมบางประการส่งผลให้ ความเหลื่อมล้ำและความยากจนมีส่วนสำคัญในการสนับสนุนให้เกิด กลุ่มอำนาจอย่างไม่ทางการที่เสนอตัวให้ความคุ้มครองหรือความมั่นคง

ในชีวิตกับประชาชนในพื้นที่ที่ไม่ได้รับความสนใจจากรัฐ ขณะที่รัฐผู้กุมอำนาจอย่างเป็นทางการแม้ว่าแต่สาละวนกับผลประโยชน์ของชนชั้นนำเป็นหลัก

ขณะเดียวกันจากการศึกษาถึงนโยบายต่างๆ ที่มีเป้าหมายในการลดปัญหาความรุนแรงในเขตเมืองนั้น พบว่าการวิเคราะห์ถึงกระบวนการต่อรองทางอำนาจที่หลากหลายจนนำไปสู่นโยบายการปฏิบัตินั้นมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งกว่าการมองการแก้ไขปัญหาความรุนแรงในเชิงเทคนิคที่มักลงเอยด้วยการปรับปรุงหรือก่อสร้างสิ่งปลูกสร้างต่างๆ แต่เพียงอย่างเดียว ดังที่เน้นย้ำอยู่เสมอว่าปัญหาความเหลื่อมล้ำและความยากจนไม่จำเป็นต้องลงเอยด้วยความรุนแรงเสมอไป ถึงแม้ว่าปัญหาทั้งสองจะเป็นอุปสรรคที่สำคัญของการพัฒนา ความรุนแรงในเขตเมืองนั้นเป็นผลมาจากกระบวนการต่อรองทางเมืองของผู้ทรงอำนาจ ของชนชั้นที่ไม่เปิดโอกาสรับฟังความคิดเห็นของผู้ที่ด้อยกว่า การปิดโอกาสทางการเมืองในการมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายนี้ ส่งผลให้เกิดความไม่เท่าเทียมในการจัดสรรนโยบายการพัฒนาซึ่งเป็นต้นตอของความไม่เท่าเทียมในสังคม

บรรณานุกรม

หนังสือ

Arendt, Hannah. *On Violence*. Boston, MA: Houghton Mifflin Harcourt, 1970.

Bourdieu, Pierre. *Language and Symbolic Power*. Cambridge, UK: Polity Press, 1991.

Campbell, David and Michael Dillon, eds. *The Political Subject of Violence*. Manchester, UK: Manchester University Press, 1993.

Carroll, Leah Ann. *Violent Democratization: Social Movements, Elites, and Politics in Colombia's Rural War Zone, 1984-2008*. Notre Dame, IN: University of Notre Dame Press, 2011.

Feldman, Allen. *Formations of Violence: The Narrative of the Body and Political Terror in Northern Ireland*. Chicago, IL: University of Chicago Press, 1991.

Graham, Stephan. *Cities under Siege: The New Military Urbanism*. London, UK: Verso, 2011.

Jabri, Vivienne. *Discourses on Violence: Conflict Analysis Reconsidered*. Manchester, UK: Manchester University Press, 1996.

Jones, Gareth A. and Dennis Rodgers, eds. *Youth Violence in Latin America: Gangs and Juvenile Justice in Perspective*. New York: Palgrave Macmillan, 2009.

Mazur, Allan. "Dominance, Violence, and the Neurohormonal Nexus." In *Handbook of Neurosociology*, edited by David D. Franks and Jonathan H. Turner, 359-368. Netherlands: Springer, 2013.

Moser, Caroline O. and Cathy McIlwaine. *Encounter with Violence in Latin America: Urban Poor Perceptions from Colombia and Guatemala*. London: Routledge, 2004.

Newman, Oscar. *Defensible Space: Crime Prevention through Urban Design*. New York: Collier Books, 1973.

Nordstrom, Carolyn and Antonius C. G. M. Robben, eds. *Fieldwork under Fire: Contemporary Studies of Violence and Survival*. Berkeley, CA & London: University of California Press, 1995.

Pearce, Jenny. "Bringing Violence 'back home': Gender Socialisation and the Transmission of Violence through Time and Space." In *Global Civil Society 2006/7*, edited by Helmut Anheier, Mary Kaldor, and Marlies Glasius, 42-61. London: Sage, 2006.

Pécaut, Daniel. "From the Banality of Violence to Real Terror: The Case of Colombia." In *Societies of Fear: The Legacy of Civil War, Violence and Terror in Latin America*, edited by Kees Koonings and Dirk Krujit, 141-167. London, UK: Zed Books, 1999.

Raco, Mike. *State-led Privatisation and the Demise of the Democratic State: Welfare Reform and Localism in an Era of Regulatory Capitalism*. London, UK: Ashgate Publishing, 2013.

Robinson, Jennifer. *Ordinary Cities: Between Modernity and Development*. London: Routledge, 2006.

Sen, Amartya. *Identity and Violence: The Illusion of Destiny*. London, UK: Penguin Books, 2007.

Wacquant, Loïc. *Punishing the Poor: The Neoliberal Government of Social Insecurity*. Durham, NC: Duke University Press, 2009.

Weizman, Eyal. *Hollow land: Israel's Architecture of Occupation*.
New York: Verso, 2012.

บทความวารสาร

Atkinson, Rowland. "Padding the Bunker: Strategies of Middle-class Disaffiliation and Colonisation in the City." *Urban Studies* 43, no 4 (2006): 819-832.

Ceballos Melguizo, Ramiro and Francine Cronshaw. "The Evolution of Armed Conflict in Medellín: An analysis of the Major Actors." *Latin American Perspectives* 28, no 1 (2001): 110-131.

Chant, Sylvia. "Researching Gender, Families and Households in Latin America: From the 20th into the 21st Century." *Bulletin of Latin American Research* 21, no 4 (2002): 545-575.

Cockburn, Cynthia "Gender Relations as Causal in Militarization and War: A Feminist Standpoint." *International Feminist Journal of Politics* 12, no 2 (2010): 139-157.

Connell, Robert W. "A Whole new world: Remaking Masculinity in the Context of the Environmental Movement." *Gender & Society* 4, no 4 (1990): 452-478.

DeWall, C. Nathan, Craig A. Anderson and Brad J. Bushman. "The General Aggression Model: Theoretical Extensions to Violence." *Psychology of Violence* 1, no. 3 (2011): 245.

Douglas, Carl. "Barricades and Boulevards: Material Transformations of Paris, 1795-1871." *Interstice* 8: 31-42.

Elgar, Frank J. and Nicole Aitken. "Income Inequality, Trust and Homicide in 33 Countries." *The European Journal of Public Health* 21, no. 2 (2011): 241-246.

Fraser, Nancy. "*Hannah Arendt in the 21st Century*." *Contemporary Political Theory* 3, no. 3 (2004): 253-261.

Galtung, Johan. "Cultural Violence." *Journal of Peace Research* 27, no 3 (1990): 291-305.

Galtung, Johan. "Violence, Peace, and Peace Research." *Journal of Peace Research* 6, no 3 (1969): 167-191.

Gill, Aisha K., Nazand Begikhani, and Gill Hague, "'Honour'-based Violence in Kurdish Communities." *Women's Studies International Forum* 35, no 2 (March-April 2012): 75-85.

Jones, Gareth A. and Dennis Rodgers. "The World Bank's World Development Report 2011 on Conflict, Security and Development: A Critique through Five Vignettes." *Journal of International Development* 23, no 7 (2011): 980-995.

Koch, Julie. "Collectivism or Isolation? Gender Relations in Urban La Paz, Bolivia." *Bulletin of Latin American Research* 25, no 1 (2006): 43-62.

Lind, William S. "Understanding Fourth Generation War." *Military Review* 84, no 5 (2004): 12-16.

McCann, Eugene J. "Space, Citizenship, and the Right to the City: A Bbrief Overview," *GeoJournal* 58, no 2-3 (2002): 77-79.

Moncada, Eduardo. "The Politics of Urban Violence: Challenges for Development in the Global South." *Studies in Comparative International Development* 48, no. 3 (2013): 217-239.

Moser, Caroline O. "Urban Violence and Insecurity: An Introductory Roadmap." *Environment and Urbanisation* 16, no 2 (2004): 3-16.

Moser, Caroline O. and Cathy McIlwaine. "Latin American Urban Violence as a Development Concern: Towards a Framework for Violence Reduction," *World Development* 34, no 1 (2006): 89-112.

Muggah, Robert and Kevin Savage. "Urban Violence and Humanitarian Action: Engaging the Fragile City." *The Journal of Humanitarian Assistance*, 2012. Accessed March 2, 2016. <http://sites.tufts.edu/jha/archives/1524>Munck,

Munck, Ronaldo. "Introduction: Deconstructive Violence: Power, Force, and Social Transformation." *Latin American Perspectives* 35, no 5 (2008): 3-19.

O'Reilly, Maria. "Muscular Interventionism: Gender, Power and Liberal Peacebuilding in Post-conflict Bosnia-Herzegovina." *International Feminist Journal of Politics* 14, no 4 (2012): 529-548.

Pridemore, William Alex. "Poverty Matters: A Reassessment of the Inequality-Homicide Relationship in Cross-national Studies." *British Journal of Criminology* 51, no. 5 (2011): 739-772.

Purcell, Mark. "Excavating Lefebvre: The Right to the City and Its Urban Politics of the Inhabitant." *GeoJournal* 58, no 2-3 (2002): 99-108.

Rodgers, Dennis and Robert Muggah. "Gangs as Non-state Armed Groups: The Central American case." *Contemporary Security Policy* 30, no 2 (2009): 301-317.

Stienen, Angela. "Urban Technology, Conflict Education, and Disputed Space." *Journal of Urban Technology* 16, no 2-3 (2009): 109-142.

Taussig, Michael. "Culture of Terror-Space of Death: Roger Casement's Putumayo Report and the Explanation of Torture." *Comparative Studies of Society and History* 26, no 3 (1984): 467-497.

Winton, Ailsa. "Urban Violence: A Guide to the Literature." *Environment and Urbanization* 16, no 2 (2004): 165-184.

Wright, Melissa W. "From Protest to Politics: Sex Work, Women's Worth, and Ciudad Juárez Modernity." *Annals of the Association of American Geographers* 94, no 2 (2004): 369-386.

เว็บไซต์

BBC. *Pink Cardiff Street Lights Plan 'to deter ASBO jobs'*. 2012. http://www.bbc.co.uk/1/hi/programmes/fast_track/8850289.stm. (accessed March 22, 2016).

Bernal Franco, Liliana and Claudia Navas Caputo, *Urban Violence and Humanitarian Action in Medellín*. Humanitarian Actions in Situations Other than War (HASOW). Discussion Paper 5. 2013. [http://www.cerac.org.co/assets/pdf/Other%20publications/Hasow_5_Urban%20violence%20and%20humanitarian%20action%20in%20Medellin_\(5mar\)_CN.pdf](http://www.cerac.org.co/assets/pdf/Other%20publications/Hasow_5_Urban%20violence%20and%20humanitarian%20action%20in%20Medellin_(5mar)_CN.pdf). (accessed March 5, 2016).

Maclean, Kate. "Gender, Risk and the Wall Street Alpha Male." *Journal of Gender Studies*. 2015 <http://dx.doi.org/10.1080/09589236.2014.990425>. (accessed March 22, 2016).

Tilly, Charles. *The Politics of Collective Violence*. Cambridge, UK: Cambridge University Press, 2003.

UN Human Settlements Programme, *Enhancing Urban Safety and Security: Global Report on Human Settlements 2007*, 2007. <http://mirror.unhabitat.org/pmss/listItemDetails.aspx?publicationID=2432>. (accessed March 25, 2016).

World Bank. *Violence in the City: Understanding and Supporting Community Responses to Urban Violence*, 2010. http://siteresources.worldbank.org/EXTSOCIALDEVELOPMENT/Resources/244362-1164107274725/Violence_in_the_City.pdf. (accessed March 2, 2016).

World Health Organization (WHO). *Definition and Typology of Violence*, n.d. <http://www.who.int/violenceprevention/approach/definition/en/>. (accessed March 2, 2016).

RETRACTED